ÎNTREPRINDEREA CORPURI DE ILUMINAT DOROHOI

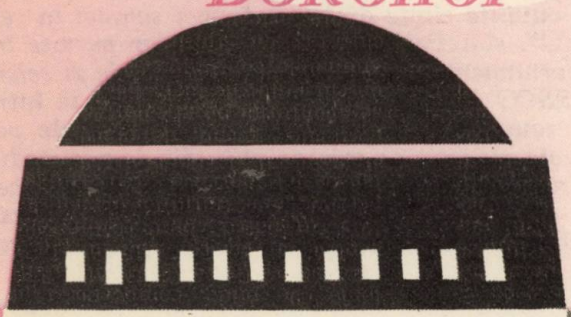

Orașul Dorohoi — Jud. Botoșani
Strada Livezilor nr. 45 telef. 413, 495

PRODUCE :

— Apărători ornamentale din sticlă pentru corpuri de iluminat, **(abajururi cu și fără filet) de calitate superioară calcio-sodică-potasică în multiple variante:**
— **Clare**
— **Decorate cu pigmenți**
— **Decorate cu luster**
— **Decorate cu pigmenți și aur**
— **Decorate prin matisare**
— Corpuri de iluminat — **tip veioze, lustră, lampadar, cu caracter de unicat sau serie mică, specifice spațiilor comerciale, (baruri, restaurante, hoteluri, cofetării).**
— Sticlărie de menaj fin, **înnobilată prin sculptare, lustruire, decorare cu pigmenți, aur și luster.**
— **Servicii apă, vin, lichior**
— **Seturi pahare, apă, vin, coniac, lichior etc.**
— Sticlărie fină decorativă
— **Vaze, bomboniere, cupe, scrumiere etc.**
— Comenzi speciale de sticlărie colorată **în diverse culori și sticlă suprapusă rubin.**

Intreprinderea noastră execută produsele de mai sus în serie mare sau mică — după proiectele prezentate de beneficiari.

CE ȘTIM DESPRE CUTREMURE?

Un cunoscut seismolog afirma cu puțin timp în urmă: „Ne-am obișnuit prea mult să constatăm că oamenii mor din pricina cutremurelor. Trebuie să învățăm să-i ajutăm să trăiască cu ele.“ Cuvintele aparținînd lui E. M. Fournier d'Albe, director ad-interim al Diviziei științelor Terrei la UNESCO și responsabil al programului de geofizică pentru prevenirea unor catastrofe naturale, cuvinte citate dintr-un articol semnat în revista „Le Courrier de l'UNESCO“, sintetizează scopul discuțiilor purtate în cadrul Conferinței interguvernamentale ce a avut la ordinea de zi seismele, desfășurată la sediul UNESCO din Paris. Specialiști cunoscuți în întreaga lume au adus la această reuniune din februarie 1976, puncte de vedere extrem de interesante, unele marcate de originalitate, fie despre stadiul în care se află cunoștințele noastre relativ la seisme precum și mijloacele la care putem apela pentru a proteja omenirea împotriva acestor catastrofe naturale, fie despre obstacolele ce barează folosirea lor și găsirea soluțiilor de a le înlătura.

CÎND SCOARȚA TERESTRĂ SE RUPE...

Înainte de a pomeni despre concluziile acestei conferințe, să ne oprim puțin la ceea ce savanții știu despre cauzele cutremurelor ce constituie o amenințare pentru o zonă locuită astăzi de două miliarde de oameni de pe planeta Terra și care au secerat, din 1964 și pînă acum, peste 100 000 vieți omenești și au adus stricăciuni evaluate în miliarde de franci. La ora actuală, știm destule lucruri despre cauze pentru a fi convinși că mișcările de acest fel ale scoarței terestre, sub acțiunea unor forțe ce acționează în profunzime, care au loc de la formarea pămîntului, vor continua să se producă miliarde de ani de acum încolo. A fost una dintre concluziile discuțiilor foarte animate de la Paris. Știm chiar atît de mult?

Sub pașii noștri, pămîntul se poate deschide. O stradă din Nigata, Japonia, după cutremurul din iunie 1964.

— **În orice caz,** ne spune prof. dr. docent LIVIU CONSTANTINESCU, **fenomenele de propagare, de manifestare, efectele cutremurelor sînt domeniile în care posedăm mai multe cunoștințe. Ceea ce știm despre cauzele lor ar putea fi rezumat astfel: Peste 90 la sută dintre seisme au cauze tectonice, o ruptură, crearea unei noi arhitecturi a scoarței. Altele, destul de rare, au loc ca urmare a unor prăbușiri în zone carstice (peșteri etc.). În sfîrșit, foarte rare sînt cutremurele explozive, provocate de activitatea vulcanică.**

— Cum se produc exact acele momente de rupere bruscă a scoarței terestre, cum definește Haroun Tazieff cutremurele?

— **Prin cauze tectonice înțeleg acumulări de tensiune care, datorită elasticității relative a scoarței, nu se eliberează imediat. La o anumită limită, are loc acea ruptură ce determină nașterea faliei. Ener-**

gia acumulată este eliberată sub formă de unde seismice. În adîncurile crustei au loc dezintegrări radioactive însoțite de degajări de căldură care nu sînt uniforme. Se produce un dezechilibru manifestat în tensiunile acumulate. Localizarea, direcția falierii pot fi precizate prin înregistrările după semnul primei sosiri (primele unde) indicînd compresiuni și dilatări, dar cu condiția ca aceste înregistrări să provină de la mai multe stațiuni din jurul focarului cutremurului. Spun focarul și nu epicentrul, fiindcă indică o zonă mai largă. După aceste înregistrări, se trasează linii ce pot crea imaginea faliei.

La Conferința amintită și, în general, în discuțiile aprinse ale seismologilor, în cercetările de mare anvergură din lumea întreagă, s-a reliefat ideea că problema esențială ce trebuie rezolvată pentru binele omenirii este prevederea sau înlăturarea unor catastrofe seismice. În Republica Populară Chineză s-a putut prevedea, în 1975, un cutremur, aproape la oră fixă, prin studierea amănunțită a unei falii, înregistrarea schimbărilor magnetice, a unui număr mai mare de cutremure ce au premers pe cel așteptat, prin observarea comportamentului animalelor și altele. Cutremurul prevăzut, la 4 februarie 1975, de magnitudine 7,3 pe scara Richter, n-a făcut decît foarte puține victime datorită măsurilor luate din timp pentru evacuarea populației din zona respectivă. Cercetări, studii în sensul posibilităților de prevedere se fac și în Japonia, U.R.S.S. S.U.A. Totuși, se știe de pildă, că un mare cutremur va afecta regiunea San Francisco dar, cu toate mijloacele de investigare, nu poate fi precizată data. Sînt cîteva argumente ce pledează pentru optimism, altele ce îndreptățesc o doză de oarecare pesimism. Haroun Tazieff susține, de pildă, că există „un optimism exagerat asupra posibilităților de prevedere a cutremurelor. Asta ar presupune situarea epicentrului cu aproximație de 25 km., anunțarea cu 24 ore înainte a declanșării fenomenului și stabilirea intensității cu toleranță de 2 grade pe scara Mercalli."

— **În ceea ce mă privește,** punctează prof. univ. dr. L. Constantinescu, **sînt pe linia unui optimism prudent, susținut puternic de datele științei. Adevărul e că prevederea cutremurelor se află încă în studiu iar rezultatele de pînă acum pot fi socotite promițătoare. Baza științifică a prevederii are două aspecte, fizic și statistic. Primul se referă la cunoașterea fenomenelor ce preced acumulările de tensiune: modificări ale proprietăților magnetice ale rocilor, așa-numitele anomalii magnetice, schimbări ale înclinării scoarței terestre, ale proprietăților electrice etc. Baza fizică este și cea mai importantă, cea mai sigură. Baza statistică în schimb (consultarea unor anale, acte, documente vechi ce pot permite enunțarea unor reguli care se manifestă de pildă în succesiunea seismelor) sprijină cercetarea dar nu oferă idei. În laborator, fenomenul poate fi bine cunoscut. De la acest micro la macrofenomenul din natură, este însă o distanță... Izolarea fenomenelor e greu de realizat. Scara la care se produc e diferită.**

Una dintre concluziile ultimelor întruniri ale seismologilor preconizează ridicarea unor construcții antiseismice drept metodă sigură de imunizare a zonelor periculoase. Este o cale rezonabilă urmată în multe țări ale lumii, printre care și țara noastră. Două precizări ale interlocutorului nostru ne atrag atenția că noi vorbim de construcții antiseismice în condiții economice, deci nu supradimensionări în ceea ce privește folosirea unor metale și că un studiu larg al efectelor sociale ale prevederii unui cutremur ar fi bine venit.

În abordarea acestei teme încă destul de controversate, se înfruntă, după cum se vede, păreri, ipoteze care — în ciuda afirmației potrivit căreia „cutremurele fac parte din viața planetei, din procesele prin care scoarța se reînnoiește neîncetat", deci vom avea să le facem față încă multe milenii de acum încolo — cuprind totuși o doză deloc neglijabilă de optimism ce apelează la știință mult mai mult decît la imaginație.

O REGIUNE ÎN PERICOL

Nu e un secret pentru nimeni că un mare cutremur va avea loc în regiunea San Francisco. Pericolul este permanent; doar data nu este încă cunoscută. Iată de ce, după cum se apreciază în revista „Le Courrier de l'UNESCO", regiunea respectivă a Californiei a fost aleasă de specialiști pentru a studia și experimenta, pe scară mare, tehnicile actuale de prevedere a seismelor.

Istoria însăși indică această parte a Californiei drept o regiune atinsă de multe cutremure de-a lungul secolelor. În cinci secole, s-au produs cinci mari cutremure. Cel din 1906 a tăiat suprafața solului pe o distanță de peste 400 km. Toate cutremurele amintite au avut loc pe două falii a căror activitate seismică este bine cunoscută de geologi. Cea mai mare, falia din San An-

dreas, traversează regiunea San Francisco și trece foarte aproape de Los Angeles. Pe această falie, seismele se produc de milioane de ani. Și nimic nu lasă să se creadă că nu se vor mai produce ! Dimpotrivă, observații făcute de mai bine de un secol, arată că insulele de pe falia respectivă se deplasează în raport cu continentul, cu viteza de 5 km. pe an, în direcția nord-est. Ce dovedește această observație ? Că tensiunile interne ale scoarței se măresc, preconizînd sosirea unui seism. De asemenea, falia alunecă încet, mișcarea ei fiind descoperită doar de instrumente extrem de sensibile. Dacă toate observațiile duc la concluzia că celebra falie va da naștere unui nou și violent cutremur, data lui rămîne încă o întrebare fără răspuns.

A doua falie, cea din Hayward, este, potențial, mai periculoasă. Ea traversează zone foarte populate, în suburbiile orașului San Francisco. Pe falia respectivă au avut loc cutremure mari, ea suferind și fenomenul de alunecare. Ceea ce îi determină pe mulți oameni de știință să afirme că va avea loc un cutremur pe această falie într-un viitor nu prea îndepărtat. În general, faliile nu sînt foarte periculoase în cazul declanșării unui seism. Alunecările fac cele mai multe victime iar riscurile cele mai mari le prezintă construcțiile care se dărîmă.

Posibilitățile actuale de studiere în vederea prevederii mai exacte permit să se afirme că un cutremur pe falia San Andreas riscă să provoace multe victime, iar unul produs pe falia Hayward poate perturba cel mai mult perioada de după cutremur, întrucît falia este traversată de cele mai multe „linii ale vieții cetățenilor" (conducte de apă, căi ferate, canalizări, cabluri subterane de telefon etc.) ce sînt expuse rupturii. Se iau măsuri ? Firește. Iar cea mai importantă măsură este înlocuirea construcțiilor celor mai vechi cu construcții noi, rezistente fiindcă, așa cum spunea conducătorul Programului de geofizică pentru prevenirea unor catastrofe naturale din cadrul UNESCO, „... dacă în zonele cu seisme, fiecare casă, fiecare imobil și toate creațiile omului vor fi concepute, construite și întărite astfel ca ele să reziste scuturăturilor pămîntului", riscurile, pagubele, ar fi mult diminuate.

CUTREMURUL ESTE... AȘTEPTAT!

O experiență fantastică prezintă un puternic argument în favoarea părerilor susținute de mulți specialiști în ceea ce privește posibilitatea prevenirii unor cutremure : în Republica Populară Chineză a putut fi anunțată producerea unui cutremur cu exactitate de zi și oră... Dar să reluăm faptele. Mai multe observații făcute atît de seismologi profesioniști cît și de cei amatori au dat naștere unor bănuieli asupra pericolului pentru zona seismică Leao-ning. A fost începutul unei perioade de studiu pe o lungă perioadă de timp : 1973—1974.

Studiul unei falii importante arăta că suprafața solului se ridica de 20 ori mai rapid decît în timp normal, înclinîndu-se către nord-vest. Se înregistrau schimbări în cîmpul magnetic local. Stațiile de observare a mareelor indicau o creștere a nivelului apelor pe coastele golfului Leaotong. În cursul unui an de zile, 1974, avuseseră loc, în regiunea Leao-ning, de cinci ori mai multe cutremure decît în anii precedenți. Erau, toate, semnale de avertizare. Dar cînd anume urma să se producă cutremurul pe care-l anunțau aceste fenomene premergătoare ? Exactitatea prevederii presupunea găsirea altor simptome. De pildă, comportarea animalelor, care se vădiseră și în alte dăți semnale pentru un pericol iminent. În decembrie 1974, în patru comune din regiunea respectivă, apa fîntînilor devenise noroioasă iar bășici mari se spărgeau la suprafața ei. Șoarecii și șobolanii își părăseau adăposturile ; șerpii, de obicei în hibernare, se aventurau pe gheață. Atunci, a avut loc un cutremur de tăria 4,8. În februarie 1975, animalele continuau să aibă o comportare ciudată, iar fîntînile deveniseră peste noapte arteziene. Cel mai interesant fenomen se producea în comuna Saozihe din provincia Yun-nan, unde au izbucnit direct din gheață jeturi de apă și gaze, ca adevărate gheizere. La o stație seismologică, se înregistra, pe data de 2 februarie, o subită scădere a electricității pămîntului. La alta, se observa că înclinația pămîntului se deplasa către sud-est. Apăreau mai multe seisme de mică magnitudine (pe scara Richter) într-o regiune practic lipsită de cutremure pînă atunci. Ținînd seama de fenomenele descrise mai sus și

mai ales de localizarea acestor mișcări și de direcția undelor P (unde seismice la trecerea cărora rocile mai întîi se comprimă, apoi se deplasează, urmînd aceeași direcție cu undele) specialiștii trăgeau o concluzie firească : se anunța un cutremur mult mai violent.

Urgent, au fost luate măsuri. S-au construit cabane provizorii, au fost evacuați bolnavii din spitale, s-au concentrat mijloacele de transport și obiectele necesare traiului, s-au organizat echipe medicale, au fost părăsite locuințele, bolnavii, bătrînii și invalizii fiind transportați în locuri sigure. Toată lumea, alertată din timp, s-a pregătit să facă față cutremurului ce se anunța... Și la 4 februarie 1975, la orele 19 și 36 minute, cu o mică aproximație, față de previziuni, s-a declanșat un puternic cutremur ale cărui urmări neplăcute au fost atenuate la maximum pentru populație. Astăzi, în Republica Populară Chineză pot fi prevăzute peste 10 seisme de o magnitudine de peste 5 grade.

Cercetări interesante asupra posibilităților de previziune a cutremurelor s-au făcut și se fac și în alte țări. Falia din San Andreas (S.U.A.), de pildă, a fost echipată cu 50 instrumente pentru măsurarea înclinării, plasate la suprafață și în adîncime. Au fost instalate și sisteme cu laser pentru a detecta deformările de un centimetru între puncte depărtate la mai mult de 10 km. Din noiembrie 1974 și pînă în februarie 1976, au fost observate trei cutremure mai mici, anomalii în funcționarea instrumentelor ce arătau o înclinație și o păstrau identică pînă la declanșarea cutremurului.

GRAFICA SEISMELOR...

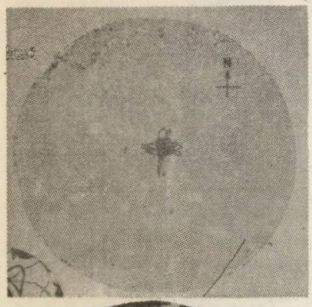

Pămîntul își semnează mîniile... Iată înregistrate grafic cîteva seisme :

1. Seismul din Bandar-Abbas, Iran, care a avut loc în martie 1975.

2, 3, 4. Reprezentări grafice ale cutremurului din decembrie 1972, cu efecte atît de distrugătoare asupra statului Nicaragua. Seismografe speciale au fost așezate la 5 km. de Managua, într-o rafinărie de petrol, care s-a găsit chiar în epicentrul cutremurului. S-a constatat că accelerația undelor de șoc se mărea în direcția est, ceea ce a provocat dezastrul din Managua.

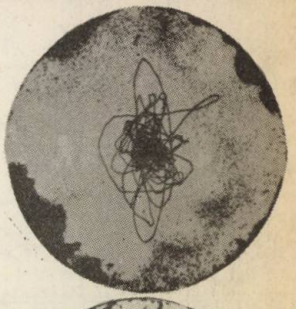

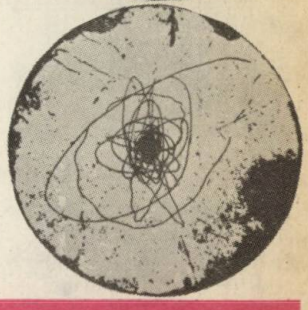

SERVICIILE DE VEGHE

Chiar dacă la ora actuală posibilitățile de prevedere științifică nu permit încă o mare precizie, în întreaga lume există diferite organizații și servicii puternice de veghe capabile să alerteze asupra pericolelor seismice și, uneori, să le prevadă :

Centrul internațional din Anglia *folosește un ordinator ultrarapid pentru a trata datele obținute de la observatoarele seismologice din lumea întreagă și publică, lunar, un buletin complet al cutremurelor ;*

Centrul seismologic regional pentru America de Sud, *cu sediul la Lima, Peru, leagă serviciile a diferite țări și coordonează studiile regionale asupra seismicității și riscurilor cutremurelor ;*

Harta seismică a Balcanilor *informează asupra situației seismice din această parte a Europei.*

Rețeaua unificată de seismografe moderne din patru țări ale Asiei de sud-est, *precum și alte astfel de organizații și mijloace moderne destinate a informa, alerta, deschizînd, totodată, perspective mai mari ca altădată în ceea ce privește prevederea cutremurelor.*

LUCIA MANOLESCU

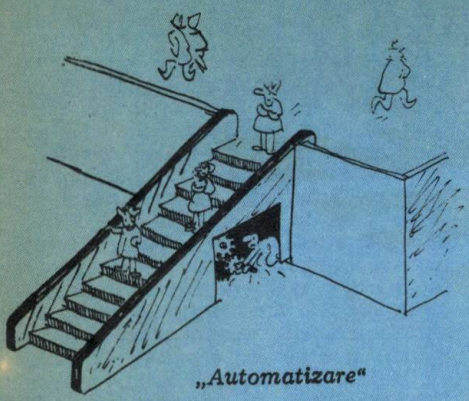

„Automatizare"

— Să-ți spun drept, eu nici pînă-n ziua de azi nu-mi dau seama la ce folosește condiția fizică !

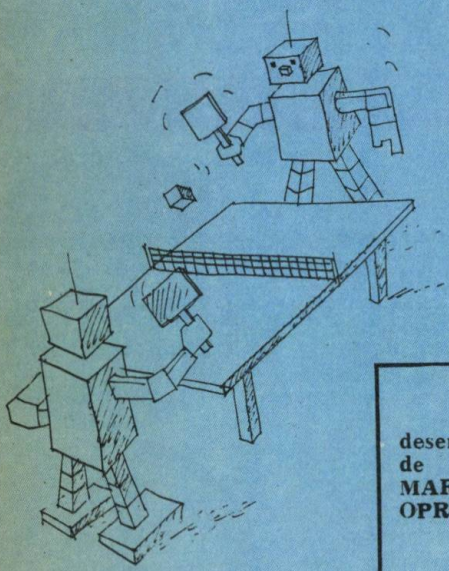

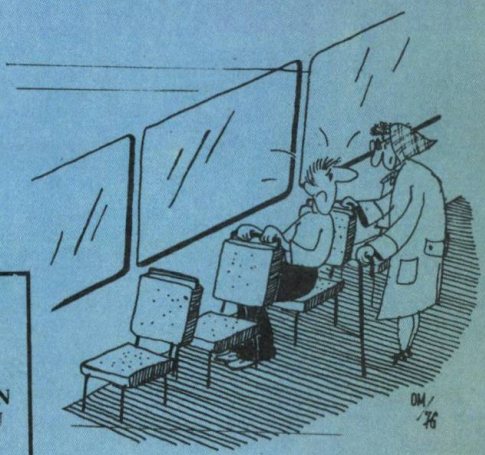

desene
de
MARIAN OPROIU

— Băiatul meu este foarte palid și nu știu din ce cauză !

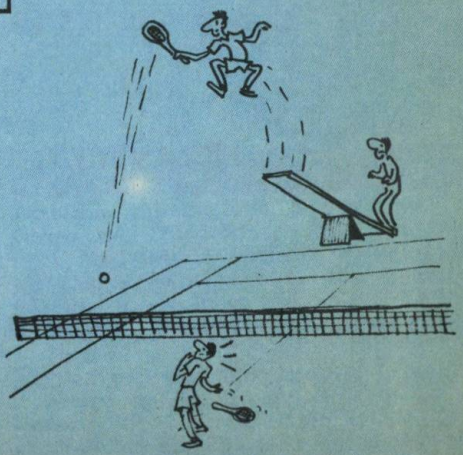

— Are un forhand „zburător"

ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR PERSOANELOR FIZICE

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute care se pot întîmpla într-o gospodărie (un incendiu, o infiltrație de apă sau un scurt-circuit, un trăsnet sau o ploaie torențială), care pot provoca pagube materiale importante, accidentarea unor persoane etc. ADAS pune la dispoziția cetățenilor o formă de asigurare convenabilă și eficientă. Este vorba de „Asigurarea facultativă complexă a gospodăriilor persoanelor fizice".

Aceasta este de fapt o asigurare combinată, întrucît în unul și același contract se cuprind :

— asigurarea bunurilor casnice ;
— asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
— asigurarea de răspundere civilă legală

1. Asigurarea bunurilor

În această asigurare sînt cuprinse aproape toate bunurile existente într-o gospodărie : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, aparate de radio, televizoare, produse agricole, viticole și altele.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate provocate de o multitudine de riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, uragan, cutremur de pămînt, prăbușire de teren, alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață, avarii accidentale produse de instalațiile de gaze, apă, canal, sau încălzire, furt prin spargere etc.

2. Asigurarea de accidente

Aria de protecție a acestei asigurări este largă. Sînt asigurate pentru cazurile de accidente întîmplate la domiciliul asiguratului următoarele persoane : asiguratul, soția asiguratului, precum și părinții și copiii asiguratului dacă în mod statornic locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de o serie de evenimente : incendiu, trăsnet, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită etc.

3. Asigurarea de răspundere civilă legală

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat în calitate de locatar și de soția (soțul) asiguratului sau persoane care se află în întreținerea asiguratului, față de proprietar pentru pagube produse de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarului apartamentului învecinat pentru pagube produse de inundație.

PRIMA DE ASIGURARE, ce se achită de persoana care încheie asigurarea, este de numai 2 lei pe an de fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, prevăzută în contract.

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu munca ADAS din unitățile socialiste, cooperativelor de credit, de consum, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

DI MAGAZIN COALA VI

TEZAURUL DE LA PIETROASA

- **Un dialog în timp despre un fapt petrecut în anul 376**
- **Certitudini și enigme**
- **O inscripție runică pe colier**
- **Ipotezele lui Alexandru Odobescu**
- **Cele mai noi date ale istoriei și arheologiei**

O întîmplare petrecută în anul 376 a devenit astăzi — după 1 600 de ani — subiectul unei pasionante preocupări nu numai a arheologiei ci și a culturii românești. De astă dată nu spectaculosul descoperirii — consumat de altfel cu mai bine de o sută patruzeci de ani în urmă — ne atrage atenția, deși noutățile, surprizele nu lipsesc. Este vorba despre Tezaurul de la Pietroasa.

Un volum de dimensiuni astăzi cu totul neobișnuite (in folio) cuprinde descrierea și comentarea lui. Autorul : Alexandru Odobescu. „O operă de artă tipografică", îmi atrage atenția arheologul MIRCEA BABEȘ, arătîndu-mi frumusețea și minuția planșelor color și a xilografiilor. O raritate bibliofilă, tipărită la Paris în aproximativ 300 de exemplare, — ceea ce reprezenta un număr destul de mare pe vremea aceea, în 1889—1900 — este unul dintre puținele exemplare existente la noi în țară. „Dar în primul rînd este o lucrare de mare erudiție", îmi spune, dîndu-mi să citesc pagini în care scriitorul se întîlnește cu arheologul și istoricul de artă în amplele incursiuni pe care le face — în Babilon, în Grecia antică și pînă în Japonia —, comentînd, comparînd comori ale civilizației antice dintre cele mai insolite.

Aveam să aflu că studierea atentă a operei primului nostru mare arheolog de reputație internațională depășea un interes strict personal al arheologului Babeș. Editura Academiei Republicii Socialiste România, în cadrul acțiunii de valorificare a clasicilor culturii naționale, publică în 1976 volumul 3 (al 4-lea în 1977) din ediția critică a operelor lui Odobescu, continuînd astfel pe cele două — din operele literare — îngrijite de Tudor Vianu și Alex. Dima. Cel de al 3-lea volum, încredințat arheologului M. Babeș — studiul introductiv, notele, comentariile — „va fi în cea mai mare parte o reproducere facsimilată, ceea ce constituie o noutate editorială la noi. Iar față de original (care este în limba franceză, se adaugă acum și o ediție neterminată din 1885, precum și o versiune în limba română (singurul text românesc prescurtat care a apărut (1876—1877) în revista „Columna lui Traian" a lui B. P. Hașdeu), precum și corespondența lui Odobescu în legătură cu editarea monografiei sale. În plus, vom introduce și două contribuții arheologice, Radu Harhoiu și dr. Gh. Diaconu prezentînd Tezaurul de la Pietroasa în lumina noilor cercetări și, respectiv, cu datele rezultate din săpăturile arheologice din ultimii ani".

Iată, așadar, un dialog în timp despre un fapt petrecut în urmă cu 1 600 de ani. Ce s-a întîmplat atunci ?

Să amintim ce susținea Odobescu. În anul 376, un tezaur format din 22 de piese de aur, bătute cu pietre scumpe, cu cristale roșii și granate, aparținuse regelui got Athanaric. Cînd hunii au dat marea lovitură spre Europa, goții au coborît la sud de Dunăre, și au îngropat tezaurul pe teritoriul satului de astăzi Pietroasele, jud. Buzău.

Arheologul Radu Harhoiu confirmă multe din afirmațiile lui Odobescu, aducînd mărturie toată literatura de specialitate română și străină mai recentă. Desigur, o serie de întrebări au rămas încă fără răspuns. De pildă : de

1

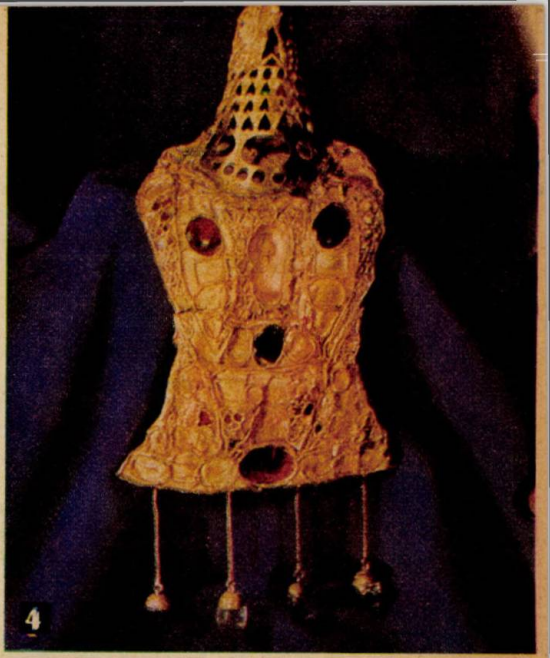
4

2

5

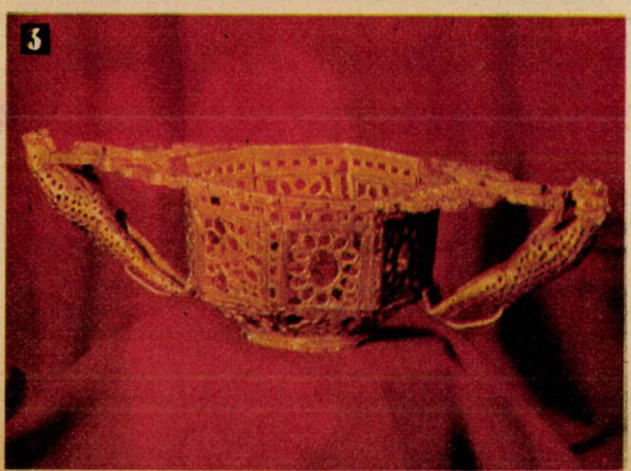
3

6

ce au îngropat tezaurul ? Mircea Babeș înaintează ipoteza că îngroparea acestui tezaur era un gest de ofrandă adus zeităților, așa cum se obișnuia...

Odobescu intuise legătura dintre fortificația ce se afla sub satul Pietroasele și tezaur. Începuse chiar săpăturile. E ceea ce însă a reușit abia dr. Gheorghe Diaconu, în ultimii ani, confirmînd în mare ideea lui Odobescu. Noile cercetări au dovedit, într-adevăr, că fortificația nu este un castru roman din secolul al II-lea, cum au crezut mai mulți cercetători, ci datează din secolul al IV-lea. Descoperirea de monede din timpul domniei împăratului Valens stă mărturie. Dr. Diaconu a ajuns la concluzia că fortificația poate fi pusă în legătură cu eforturile lui Constantin cel Mare și ale urmașilor săi de a controla teritoriul de la nord de Dunăre, folosind, foarte probabil, pentru garnizoană, elemente recrutate din mediul băștinaș și dintre goți.

„Este adevărat că ceramica aflată în castrul de la Pietroasele, îmi spune arheologul Mircea Babeș, are componente daco-romane. Ar trebui însă să ne gîndim că venirea goților aici nu s-a petrecut pe un spațiu vid. Ei au găsit o populație omogenă, romanizată și în curs de creștinare. De altfel, acumularea acestor bogății s-a făcut poate, în bună măsură, pe seama exploatării populației locale la care s-au adăugat și daruri bizantine. Iar plecarea goților este migrația unei pături suprapuse, lăsînd, în continuare, populația autohtonă, sedentară, agricolă. În acest sens, pledează toate dovezile istorice și arheologice. Mă refer, de pildă, la așezările daco-romane de la Cîndești, în jud. Buzău și Budureasca, în jud. Prahova. Ceramica din castru este tipică veacului al IV-lea, foarte bine cunoscută, avînd, fără doar și poate, o puternică tradiție tehnică și forme daco-romane".

Să amintim încă un fapt legat de acest tezaur, cunoscut și sub denumirea populară de Cloșca cu pui (după pasărea, mai degrabă șoim, care apare pe o pafta de aur). Descoperirea a fost făcută în anul 1837, autoritățile însă n-au recuperat obiectele decît după un an și mai bine, timp în care 10 din cele 22 de piese au dispărut, astfel că astăzi pot fi văzute la Muzeul Național de Istorie a Republicii Socialiste România doar 12, pe care Mircea Babeș, Radu Harhoiu și Gh. Diaconu le-au cercetat.

Apariția în 1976 a volumului privind Tezaurul de la Pietroasa coincide cu două aniversări : 1 600 de ani din momentul îngropării tezaurului și 1 600 de ani de atestare documentară a Buzăului.

CATINCA MUSCAN

Fotografii : V. VIȘINESCU

Explicațiile fotografiilor din pagina 107

Foto 1. *Colan cu ochi și cîrlig. Dedicația gotică de pe colier oferă, după cercetările arheologului Mircea Babeș, indiciul exact al momentului : anul 376.*
Foto 2. *O tipsie de aur, cu o ornamentație discretă pe margine și în mijloc, dovedind un deosebit rafinament artistic.*
Foto 3. *În imagine e reprezentat doar unul dintre coșulețele lucrate cu minuția filigranului. În pereții „ajurați" în aur sînt încrustate pietre prețioase și sticle colorate, străvezii, dînd un efect plastic impresionant.*
Foto 4. *Pe fibula cea mică, avînd forma unei păsări, cît și pe gîtul celei mari sînt încrustate de asemenea pietre prețioase. Prof. dr. doc. K. Horedt din Cluj-Napoca emitea ipoteza, după care, tezaurul ar fi aparținut uneia dintre seminții gotice, probabil ostrogoții și nu vizigoții. Printre argumentele sale era și această tehnică folosită aici — locul fiecărei pietre este decupat din foaia de aur, încît pietrele apar adîncite și acoperite de placa metalică. Astfel, afirmă profesorul clujean, este aceeași tehnică reîntîlnită pe pandantivul lui Ardashir din mormîntul de la Wolfsheim, datat în timpul lui Attila. Odobescu atribuia însă tezaurul regelui got Athanaric.*
Foto 5. *Iată un alt tip de platou de aur în care sculpturile făcute sînt extrem de bogate.*
Foto 6. *Sculptată cu minuție, această cană sugerează alături de celelalte obiecte ale tezaurului, o artă a meșteșugului care atinsese perfecțiunea. Sînt bogății acumulate pe seama exploatării populației locale, la care s-au adăugat, desigur și o serie de daruri bizantine.*

O LUME TĂINUITĂ ÎN INIMA UNEI PLANTE

Jungla braziliană... liniște neobișnuită, stranie, în aparență, nici un semn de viață. Totuși, în inima uriașelor plante tropicale care își procură din atmosferă mare parte din hrana și umezeala necesare se adăpostesc o sumedenie de viețuitoare. Scuturînd caliciul florilor viu colorate, tulburînd micul bazin de apă format, cercetătorul descoperă o lume neobișnuită, un amestec de ființe miniaturale: ființari, gîndaci, păianjeni, greieri galbeni, scorpioni cu acul veninos ascuns în coadă. Există vreo 2000 specii de plante gigant, specifice junglelor din America centrală și de sud care oferă adăpost... acvatic unor viețuitoare. Imaginile următoare sînt grăitoare.

În micul bazin de apă al unei plante galben-maronit, Vriesea, o broască poartă pe spate 12 ouă transparente, cu embrionul vizibil la fiecare dintre ele. Aceste ouă vor deveni mormoloci și, mai tîrziu, broscuțe ce vor continua să folosească deseori, adăpostul florilor.

În inima unei alte plante, Neoregelia, s-a format un lac liliputan în care pot fi întîlnite : nimfe de libelulă, grămezi plutitoare de ouă și larve de țînțari ; în centru, o floare roz iar de jur împrejurul ei, boboci verzi. Tot acest mic univers de viață e înconjurat de frunze roșietice. Este, de fapt, un bun exemplu de ecosistem în care ciclul de viață începe cu frunze, praf și excremente de la animalele ce vin să-și astîmpere setea. Acestea cad la fund stimulînd dezvoltarea bacteriilor. La rîndul lor, bacteriile sînt folosite ca hrană pentru mici alge și protozoare, ele oferind în schimb mîncare unor protozoare mai mari.

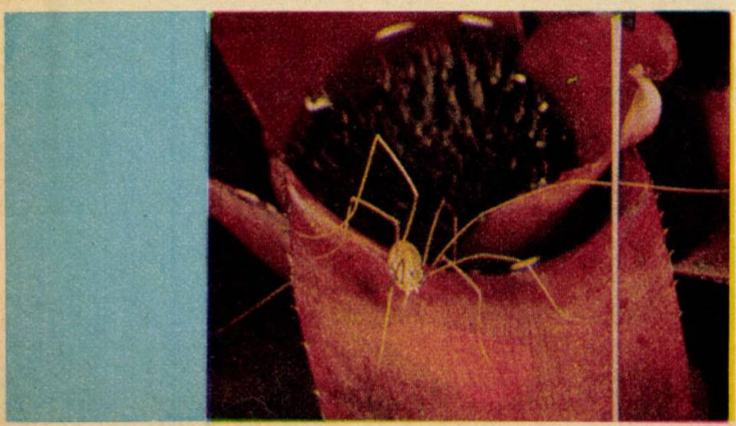

Seamănă pur și simplu cu niște gloanțe dar, de fapt, sînt ouă de țînțar care, după perioada de incubație, vor deveni larve.

Frumoasa pasăre colibri din imagine gustă din nectarul unei flori de Aechmea.

Secţiune într-o floare vizitată în permanenţă de broaşte, păianjeni, crabi, melci şi o mulţime de alte vieţuitoare greu de văzut cu ochiul liber.

Un păianjen se leagănă „graţios" pe o plantă Neoregelia.

O salamandră se caţără pe frunzele pigmentate ale unei plante denumită Guzmania... o alta este ascunsă în mijlocul plantei.

„DUELURILE“ ANIMALELOR

Bineînțeles, lupta pentru existență, bătălia pentru hrană și pentru apărarea de atacuri este curentă la toate animalele. Toată lumea a văzut cel puțin cîteva încăierări între cîini, între cocoși, ca să nu mai vorbim de încăierările fiarelor sălbatice. Dar ceea ce se știe poate mai puțin, e că luptele dintre animale sînt adevărate dueluri care respectă riguros niște reguli perfecte.

Lupta corp la corp a celor doi canguri din imagine aduce destul de bine cu ceea ce numim în sporturile noastre — box.

Iată de pildă doi șerpi. La început ei alunecă tîrîndu-se alături, se apropie în mișcări spirale, pînă cînd li se alătură capetele ; mai făcînd apoi o jumătate de spirală împreună, ei își încolăcesc cozile, ridicîndu-și capetele cam la jumătate de metru deasupra terenului și atunci rămîn înlemniți, încît s-ar părea că nu se mai petrece nimic ; dar de fapt abia acum are loc adevărata luptă, fiindcă amîndoi își încordează mușchii inelari strîngîndu-se unul pe altul din răsputeri, pînă cînd cad deodată amîndoi la pămînt. Lupta se reia. În cele din urmă, unul din șerpi izbutește să-l pună pe celălalt cu capul la pămînt și să-l mențină astfel cîteva secunde. Acum, duelul s-a terminat, și partea elegantă este că învingătorul, satisfăcut, își lasă adversarul învins să fugă, ceea ce acesta din urmă face fără întîrziere.

Nici luptele între cerbi nu sînt mai puțin cavalerești. Cele mai multe animale nu duc o luptă pe viață și pe moarte ci, mai ales în încăierările dintre masculi pentru femele, este vorba mai degrabă de o bătălie a onoarei, din care se selecționează cel mai bun, cel mai puternic. De aceea multe asemenea dueluri se pot asemui, prin cavalerismul lor, cu competițiile sportive.

Șopîrlele se mușcă pe rînd, una pe alta, de ceafă, dar nu pînă la sînge, ținîndu-se așa cîtva timp în mușcături alternative, pînă cînd unul dintre adversari consideră că e deajuns și se dă bătut ;

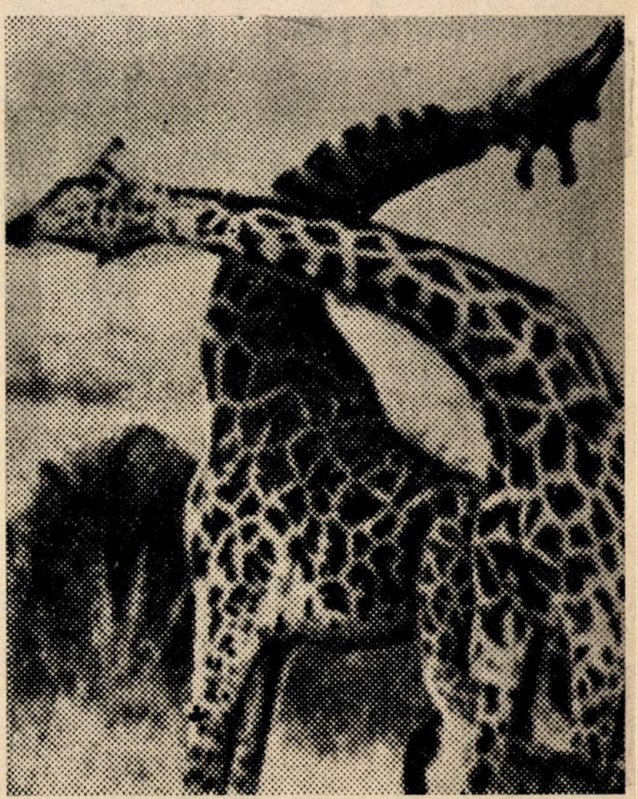

Stilul duelului depinde mai cu seamă de structura morfologică a speciei animale respective. Girafele se luptă cu instrumentul lor cel mai spectaculos : gîtul !

ciudat este, cum confirmă dr. G. Kietzler, că cel care capitulează o face nu după ce a fost muşcat, ci după ce îşi muşcă el însuşi duşmanul, întrucît pesemne, muşcăturile fiind după cum am spus nesîngeroase, deci evitînd rănirea adversarului, nu sînt decît de-

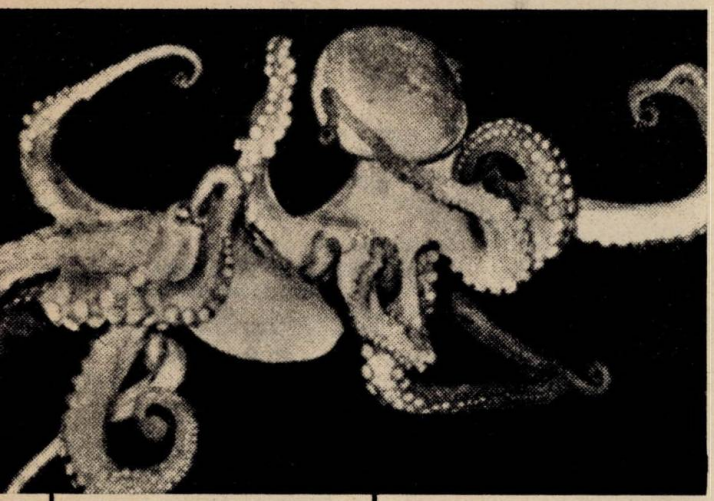

Nici tainicele străfunduri submarine nu sînt lipsite de competiţii: iată doi octopozi în încleştare de luptă.

Credeţi cumva că acestor doi lilieci care se bat li se pare incomodă poziţia lor caracteristică, aşa cum stau atîrnaţi cu capul în jos? Nu, nicidecum.

monstraţia dibăciei şi a puterii; înainte de a se retrage, şopîrla învinsă execută aşa-numitul „dans al capitulării", căruia îi urmează un armistiţiu obligator, niciodată încălcat.

Şobolanii intră în luptă după ce şi-au arătat colţii, chiţcăind strident; apoi, ridicîndu-se pe labele din spate, se bat cu labele din faţă ca într-un soi de box şi se şi muşcă, pînă cînd unul din guzgani cade jos pe spate; atunci lupta se consideră decisă, de animalul căzut nici unul din semenii săi neavînd dreptul să se mai atingă.

Capitularea este anunţată de cele mai multe ori prin fugă. Dar zoologii s-au întrebat ce se întîmplă cînd animalele sînt în captivitate şi fuga intenţionată este irealizabilă din lipsă de spaţiu (de pildă la maimuţele din aceeaşi cuşcă)? Observaţiile au arătat că aproape fără excepţie, în asemenea condiţii artificiale (căci în libertatea naturii **regulile de duel sînt** riguros respectate) cele două animale se luptă pînă cînd se distrug. De altfel, cum au demonstrat mai mulţi zoologi, de aici s-a şi născut legenda sălbăticiei fiarelor din circuri şi menajerii, care nu se datorează de fapt decît ignoranţei proprietarilor şi îngrijitorilor, care nu se ostenesc vreodată să studieze ştiinţific comportamentul animalelor pe care le exploatează.

V.N.

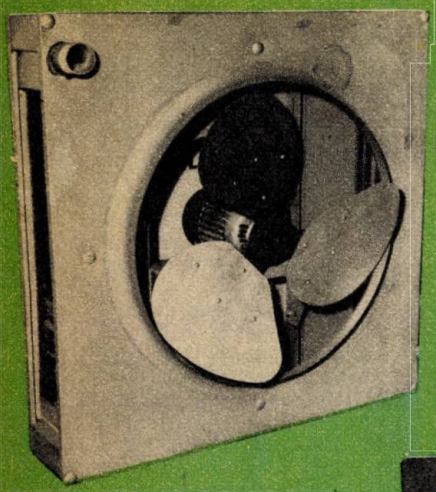

ÎNTREPRINDEREA DE APARATAJE ŞI ACCESORII ALEXANDRIA — JUDEŢUL TELEORMAN

produce şi livrează pe bază de comandă fermă următoarele:

— aeroterme de perete şi de tavan
— baterii de încălzire orizontale şi verticale
— convectori cu mască
— convectoradiatori tip panou
— filtre mecanice autocurăţitoare
— filtre mecanice cu material uscat
— filtre cu celule din tablă expandată
— panouri radiante de tavan
— atenuatoare de zgomot circulare şi rectangulare

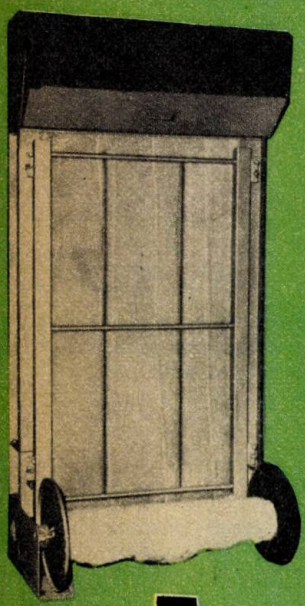

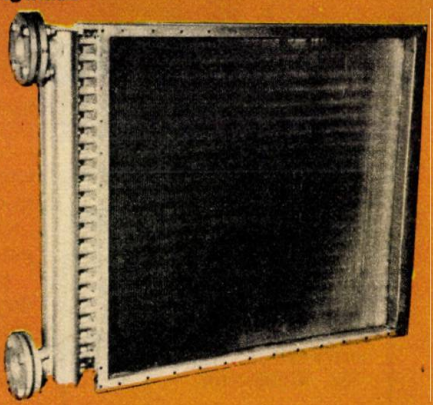

— accesorii ventilaţie
— diverse dispozitive şi accesorii pentru construcţii
— lucrări de acoperiri metalice ca zincare, cadmiere

Produsele se execută la un înalt nivel calitativ, cu maximum de operativitate, la nivelul tehnicii mondiale.

Adresa noastră este:
ÎNTREPRINDEREA DE APARATAJE ŞI ACCESORII ALEXANDRIA, str. Dunării nr. 372, tel. 11690 — 3, telex nr. 16133.

ȘTIAȚI CĂ...

...păsările care străbat țara noastră zboară cu viteze de la 60 km la 320 km pe oră? Astfel: prepeliță realizează 60 km pe oră; porumbelul, în jur de 100 km pe oră; vulturul atinge 112 km pe oră; rîndunica zboară cu 240 km pe oră și lăstunul parcurge ușor 320 km pe oră.

*

... în Columbia crește și copacul denumit „Tamai-Caspi" (copacul cu ploaia) care are un diametru de un metru și poate atinge înălțimea de 18 m? Acesta înmagazinează umezeala din atmosferă, o depozitează, iar surplusul îl lasă să cadă din frunze și crengi, încît terenul din jurul lui e în permanență o băltoacă. Ploaia acestui arbore nu încetează nici vara, oricît de mare ar fi arșița.

*

... țîrîitul greierului este mai des sau mai rar, în raport cu temperatura? La o temperatură de 60°, greierele țîrîie de 72 de ori pe minut. Cu cît temperatura scade și țîrîitul greierului se micșorează ca număr, în proporție de 4 țîrîituri la 1 grad de temperatură.

*

... în Franța, Scoția, Egipt etc., s-au descoperit adevărate păduri subterane? Cataclismele geologice au înghițit păduri întregi de stejar, ulm, frasin etc. Acestea s-au conservat foarte bine, încît la unii copaci și acum se pot distinge nodurile și chiar fibrele. Arborii sînt răsturnați, însă căderea lor s-a produs din direcția est spre vest. Aceste păduri subterane, prin trecerea vremii, s-au transformat în cărbune, care se extrage din adîncuri și se folosește drept combustibil.

*

...persoanele cu ochii albaștri, cenușii sau verzi, trebuie să dea dovadă de multă atenție cînd se găsesc la volanul automobilului pe timp de noapte? Aceleași persoane, ziua, obligatoriu să poarte ochelari de soare; e concluzia la care a ajuns savantul Robinson de la Hawoard University.

*

...lacrima se compune din 99% apă și 1% sare? Plînsul e un fenomen natural. Glandele lacrimale produc incontinuu lacrimi, care umezesc ochiul, apărîndu-l de praf și frecare. Cînd glandele lacrimale sînt iritate de o durere fizică sau psihică, lacrimile produse în cantitate mai mare nu mai pot fi absorbite de canalele ce fac legătura cu nasul și se revarsă pe obraz.

*

...părul de pe corpul omenesc crește în medie cu 10 mm, pe lună, iar unghiile cresc 0,002—0,006 mm. pe oră?

*

...În corpul licuricilor se găsește o substanță datorită căreia, ei, noaptea, devin strălucitori de la distanță? Cercetătorii au ajuns la concluzia că strălucirea licuricilor se produce numai în prezența unui alt compus chimic denumit A.T.P., care se găsește în celulele ființelor. Micuțele insecte s-au dovedit a fi de mare folos în medicină, fiindcă extrasul de licurici se întrebuințează la detectarea bacteriilor patogene în apă, urină, sînge, cît și pentru studierea rezistenței microbilor la antibiotice. În S.U.A. există centre speciale, care achiziționează licurici, plătind zeci de cenți pentru o insectă.

*

...și un consum redus de numai 7—8 țigări la zi reduce puterea de pompare a inimii cu 15 la sută?

*

...elefanții se folosesc de un limbaj propriu, exprimat prin patru sunete? Leveson, unul din zeloșii vînători de elefanți, după îndelungate observații, a ajuns la concluzia că elefanții au un mod al lor de a „vorbi" astfel: Un șuierat produs prin suflare cu trompa, exprimă mulțumire și viață liniștită; tonul produs cu gura „pi-rut, p-rut", denotă frică și spaimă; cînd lasă să se audă un muget surd sau un zbieret pătrunzător, constituie dovada că este iritat pînă la extrem și e gata să se năpustească asupra atacatorului; sunetul de „urmf-urmf" înseamnă nemulțumire sau jale, stare cauzată de foamete, de povară, sau că s-a pierdut de turmă. Starea internă pe care elefantul și-o exprimă într-un anumit fel e transmisă și înțeleasă de confrații lui de turmă.

ȘTIAȚI CĂ...

BOGAT PROGRAM DE EXCURSII

Oficiul Național de Turism „Carpați" București, prin Agenția de excursii cu turiști români în străinătate și oficiile județene de turism organizează pentru grupuri și turiști individuali în tot cursul anului excursii variate și atractive pe numeroase itinerare turistice. Astfel, în :

- R. P. Bulgaria se pot vizita Sofia, Plevna, Tîrnovo, Russe în cadrul unor excursii cu o durată de 1—4 zile.
- Deplasările în R. S. Cehoslovacă cuprind în itinerarele lor Praga, Bratislava, Brno și vizitarea în tranzit a orașului Budapesta, cu o durată de 6—8 zile.
- Excursiile în R. P. Chineză și R. P. D. Coreeană includ, între altele, orașele Pekin, Sanhai, Nankin, Canton, Hanceu, Senian, Phenian.

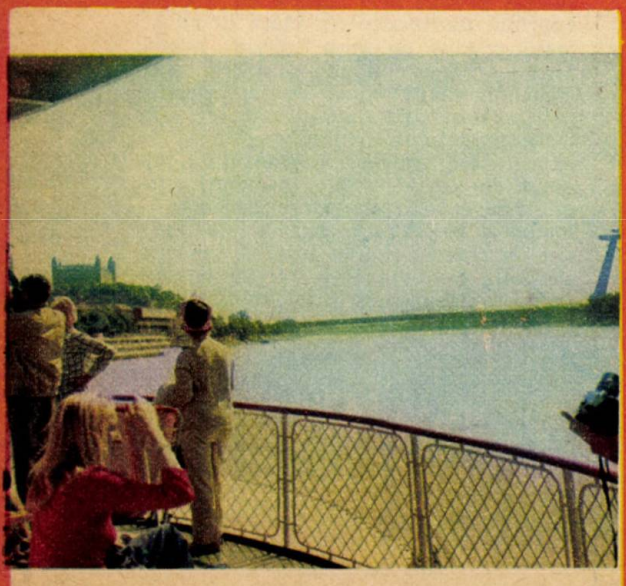

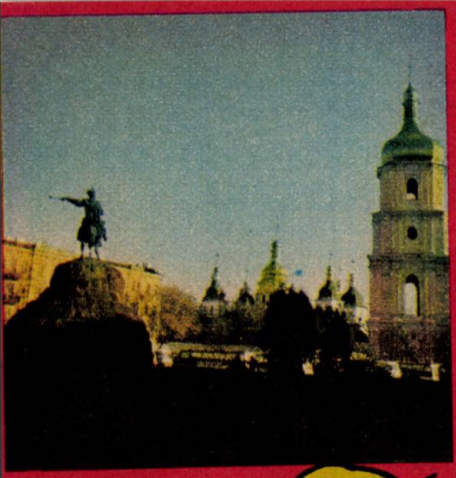

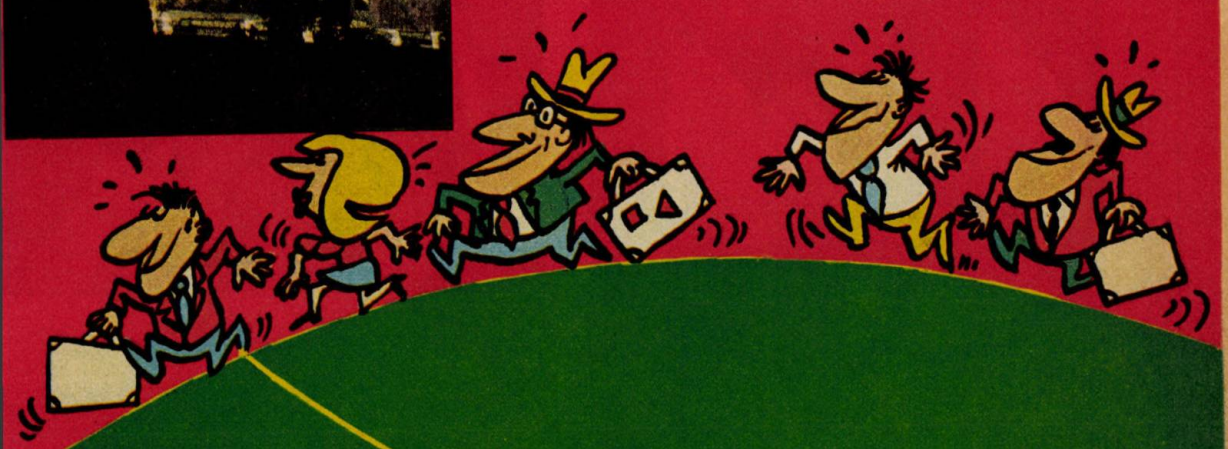

• În R. D. Germană se pot vizita orașele : Berlin, Potsdam, Dresda, Rostock, Schwerin, Magdeburg, Erfurt, Jena, Meissen, Karl Marx Stadt, iar în tranzit se vizitează Budapesta.

• Excursiile în R. P. Polonă cu vizitarea capitalei, Varșovia și a Cracoviei au o durată de 6—9 zile.

• Călătoria în R. P. Ungară cu o durată de 6—7 zile prevede cunoașterea Budapestei și a orașului Eger.

• Pentru deplasările în U.R.S.S. oferta cuprinde 12 itinerare diferite de excursii, cu vizitarea orașelor : Moscova, Leningrad, Kiev, Chișinău, Odessa, Cernăuți, Lwov, Tbilisi, Erevan, Baku, Vilnius, Riga, Tallin, Samarkand, Buhara, Așhabad.

• De asemenea, se pot efectua excursii combinate : R. P. Ungară — R. S. Cehoslovacă și R. D. Germană — R. P. Ungară.

Informații și înscrieri individual sau prin delegații de întreprinderi, instituții sau organizații obștești etc. se fac la Agenția de excursii cu turiști români în străinătate, din București, Calea Victoriei nr. 100 (telefon : 16. 44. 31) și la toate oficiile județene de turism din țară.

PUBLITURISM

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

„Ciobănașul“
TITUS HOCIOTĂ, Sibiu

„Moroșancă“
ANDREI IELENSCHI, Baia Mare

„Iar am căzut...“
VIRGIL OVIDIU, Prundu-Bîrgăului, Bistrița Năsăud

Contraste...
CONSTANTIN ȘTEFAN, Ploiești

„Micii gospodari“
PETRE NEGRILĂ, Craiova

I.T.H.R. — patru inițiale, o singură întreprindere : ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI !

I.T.H.R. — se preocupă cu multă dăruire să fiți bine servit, să vă simțiți excelent pe toată perioada cît fi sînteți oaspete.

In fabulele lui La Fontaine coabitarea animalelor pare la fel de neașteptată ca alăturarea în această fotografie a imaginii pisicii și cucuvelei

DE LA LA FONTAINE LA ETOLOGIE

Nimeni nu a văzut vreodată un măgar în piele de leu, nici întreceri între iepuri și broaște țestoase, nici vulpi și corbi care să-și dispute o bucată de brînză. Dar, evident, cînd a început să-și publice fabulele, în 1668, La Fontaine nu a avut intenția de a scrie un manual de zoologie sau o carte cu studii privind comportamentul animalelor.

Totuși, astăzi examinarea fabulelor, cu ochiul zoologului sau al etologului, poate fi revelatoare, apreciază Michèle Masson într-un articol publicat în revista „Sciences et Avenir".

Este evident că fabulele abundă în erori : se știe că furnica hibernează din totdeauna „cînd vine iarna", iar greierele nici nu cîntă, nici nu dansează și, în orice caz, moare înainte de venirea iernii. Dar La Fontaine, așa cum singur a afirmat, s-a simțit legat de „animale pentru a studia omul", iar fabulele „nu sînt atît de simple cum par a fi, poate și pentru faptul că cel mai simplu animal ne poate fi profesor". Dar el a făcut și alte remarci la fel de curioase.

„Am atribuit animalului pînă la un punct rațiune". Se pare deci binevenită adesea tentația de a reconsidera la dimensiunea sa reală inteligența animală.

La Fontaine a decis să intre în inima și gîndul animalelor. Profitînd fără îndoială de vidul care exista în explicarea științifică a comportamentului animalelor, fabulistul începe să exploreze și să descrie o lume la fel de nelocuit ca cea din „Alice în Țara Minunilor". În cele 250 de fabule ale sale, se văd personaje, animale, care suspină, suferă, iubesc, judecă. Se poate afirma că această operă ilustrează un moment, o tendință în istoria atitudinilor și reprezentărilor oamenilor în legătură cu animalele.

La Fontaine apără inteligența și sensibilitatea animalului, îi atribuie căldură, dragoste, șiretenie, cruzime, epitete pe care cititorii secolului al XVII-lea erau obișnuiți să le atribuie doar oamenilor. În legătură cu aceste ultime „calități", zoologia și etologia, științe apărute mult mai tîrziu, dau dreptate lui La Fontaine : animalele posedă, pînă la un anumit punct aceste „sentimente" asemănătoare omului. Mai recent apărută, etologia — știința care se ocupă cu studierea comportamentului animalelor — a demonstrat că animalele pot fi geloase, avide, mîndre.

Multe dintre animalele lui La Fontaine au caractere specifice care se în-

1

2

3

(1) Cum abordează specialiștii expresia animalelor ? Vulturul va fi intransigent și primejdios ; cămila (2) dispreţuitoare și ironică ; maimuța (3) s-ar putea zice că se străduiește să semene omului, în timp ce hiena (4) pare satisfăcută de „condiția" sa.

4

tîlnesc frecvent de la o fabulă la alta : lupul — „inamicul public" —, vulpea — hoață și vicleană —, vulturul — mîndru. Cunoscutul zoolog Konrad Lorenz a încercat să analizeze motivările care au stat la baza acestor aprecieri. El a observat, astfel, caracteristici faciale și corporale ale animalelor care trezesc omului unele corespondențe. De exemplu : la vultur, proeminența osoasă de deasupra ochilor și ciocul curbat simbolizează o atitudine mîndră ; capul ascuțit al nevăstuicii — șiretenie și răutate. Dacă un asemenea antropomorfism, afirmă zoologii, mai poate fi înțeles, ceea ce rămîne inexplicabil în fabulele lui La Fontaine este atribuirea unor calități greșite anumitor animale : măgarul, un animal pașnic, inteligent și curajos, devenit simbolul prostiei și nulității. Sursele acestei analogii, afirmă zoologii, trebuie căutate în defecțiunea de gîndire omenească, nu în comportamentul animalului.

Zoologii sînt uimiți de felul în care La Fontaine a descris relațiile de parazitism, de simbioză și de convieţuire din lumea animală. După studierea îndelungată a animalelor, specialiștii au ajuns la aceleași concluzii cu marele fabulist cînd descria scene de convieţuire între animale de specii diferite, uneori chiar dușmani înverșunați („Maimuța și pisica", Maimuța și leopardul", „Leul și măgarul la vînătoare"). Specialiștii au observat că pot convieţui un șoarece și o pisică, că se pot înțelege și chiar pot deveni prieteni buni. Fenomenul a fost denumit de zoologul Konrad Lorenz impregnare și a fost amplu studiat.

Dincolo de antropomorfism, afirmă zoologii, La Fontaine a dezvăluit multe necunoscute din viața animalelor, dovedindu-se un bun cunoscător al acestora.

DORIȚI UN CONCEDIU ÎN MIJLOCUL NATURII?

Vreți să vă relaxați la sfîrșitul unei săptămîni de activitate intensă?
Sportivi și antrenori — doriți un cadru excelent pentru pregătire fizică și condiții optime pentru antrenament?
Doriți să organizați în saloanele marilor restaurante mese festive, cu ocazia aniversărilor, căsătoriilor și altor evenimente familiale sau sociale?
Vreți să petreceți un revelion de neuitat?
Pentru a vă realiza oricare dintre aceste dorințe, ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI, vă invită să vă adresați filialelor sale din Bd. N. Bălcescu nr. 35A și din Bd. Republicii nr. 4 și 68.

PENTRU CĂMINUL DV.!

La magazinele cooperativelor de consum din toate reşedinţele de comună se găsesc într-o gamă largă :

— Articole electrocasnice ; aspiratoare, fiare electrice de călcat cu termoregulator, termoplonjoare de 300 W şi 400 W, lanterne etc.

— Articole de uz gospodăresc : tacîmuri inoxidabile, articole de sticlărie, sobe de încălzit cu combustibil solid etc.

Vizitaţi magazinele cooperativelor de consum ! Veţi găsi un sortiment variat de articole necesare în gospodăria dv. !

CEASUL

RARITĂȚI UNICATE CURIOZITĂȚI

Povestea ceasului este lungă și captivantă. Toată viața noastră se desfășoară sub controlul acestui obiect prozaic dar atît de practic și necesar. De data aceasta prezentăm cititorului „fețele" mai puțin cunoscute ale ceasornicului.

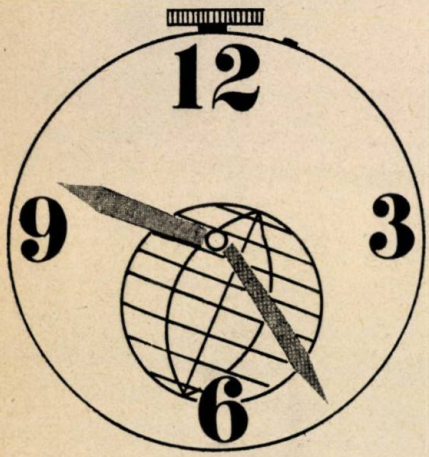

• **În Japonia se serbează anual,** mai precis la 10 iunie, „Ziua ceasurilor". Această dată a fost aleasă pentru că în această zi, în anul 671 î.e.n. au început să funcționeze primele ceasuri din Japonia (aduse din China) care erau puse în mișcare de forța apei.

• **Primul ceasornic** în sensul contemporan al cuvîntului a fost inventat în 1370 de H. Devic. El era pus în mișcare de o greutate de 250 kg ! Mai tîrziu, în anul 1763, un savant francez realizează un ceasornic cu arc. Numai cadranul singur avea o lungime de 66 cm și erau necesari doi oameni pentru a-l putea urni din loc.

• **Cel mai vechi ceas de buzunar** a ieșit din mîinile meșterului Peter Henlein în 1511. Se numea „Oul de la Nürnberg" și era lucrat în întregime din fier ! În vremea aceea ceasurile de buzunar erau atît de grele încît posesorii lor trebuiau să se folosească de serviciile unui hamal pentru a le transporta !

• **Ceasul de mînă** a fost „inventat" de împăratul Napoleon I. De fapt, el n-a făcut decît să-și mute ceasul de buzunar la încheietura mîinii, pentru a ști în orice clipă ce oră este. Dar acest lucru a fost apoi imitat și, cu ajutorul unor brățări și apoi curele, s-a născut ceasul de mînă.

• **Pînă în 1550** ceasurile aveau un singur indicator, orarul. În acest an s-a adăugat și minutarul iar secundarul abia în 1760. Pietrele de rubin și safir care asigură precizia ceasurilor au fost introduse în construcția ceasurilor la 1704 de către Nicola Facio.

• **Cel mai vechi orologiu** (cu mecanism) a fost realizat în China în anul 725 al erei noastre. Autorii : frații Lian Hsîn și Lian Li-țan. Din păcate rodul muncii lor, amintit în cronici, nu se mai păstrează, fiind nimicit cu prilejul unui incendiu.

• **Cel mai vechi ceas mecanic,** avînd și un semnalizator cu gong, a fost descoperit tot în China. El are o vechime de 2100 de ani.

• **Unul din cele mai vechi ceasuri din lume** se află la muzeul de ceasuri din orașul Wuppertal (R. F. Germană). Sunetul produs de acest ceas nu este obișnuitul tic-tac ci un zgomot care seamănă cu cel al unei mori de apă. Ceasul a fost realizat în anul 1088 de un ceasornicar german, după niște planuri concepute de meșteri chinezi și funcționează și acum cu cea mai mare precizie. Fiecare din cei 36 de dinți ai roții este umplut cu apă. Rotația completă a unei roți se efectuează în 15 minute, scurgerea acestui timp fiind înregistrată pe un cadran prin deplasarea cu o gradație a acelor ceasornicului.

• **Un ceas foarte vechi** care se mai păstrează pînă în zilele noastre este și cel montat pe catedrala Salisbury (Anglia), confecționat în 1386. La muzeul ceasurilor din Londra, capitală care se mîndrește cu faimosul ceas Big Ben, se află primul ceas ajuns pe Everest, purtat la încheietura mîinii de cuceritorul acestuia, Edmund Hillary.

● **Primul orologiu de turn** a fost construit în Rusia, în anul 1404, de călugărul Lasar Serbini. El l-a montat pe turnul Spasski, pe atunci turnul Trolovaki.

● **Recordul de miniaturizare a ceasurilor cu cuarț** aparține unor specialiști de la o fabrică de ceasuri din Geneva, oraș în care s-a înființat prima fabrică de ceasuri din lume (1804). „Shadoww Quartz", mezinul ceasurilor automate este alcătuit dintr-o cutie cu o grosime de 3,5 mm și un diametru de 2,4 mm, care adăpostește o minibaterie cu valabilitatea de un an, o bară de cuarț, un circuit integrat, un micromotor și un rulment cu bile. Ceasul poate avea variații de cel mult 2—3 minute pe an fiind de 7—8 ori superior față de un ceas mecanic.

● **La Leipzig (R. D. Germană)** există o fabrică specializată în ceasuri gigantice. Cea mai mare construcție a sa — un orologiu de 6 m — a fost instalată la termocentrala din Dresda.

● **Cel mai greu ceas din lume** se află la intrarea în portul Rostock (R.D.G.). Are șapte tone, iar diametrul cadranului de patru metri. Ceasul are patru laturi. Cifrele și limbile pot fi văzute atît de pe uscat, cît și de pe mare.

● **Un orologiu de 5 tone** a construit și lăcătușul sovietic Iakomov din Krasnodar. Cadranul orologiului are diametrul de aproape 2 m. Acesta indică simultan ora tuturor celor 12 fusuri orare din U.R.S.S.

● **Frații Melongelli din Sermida** (Italia) au construit un ceasornic, la comanda Republicii Dominicane, care, se pare, este „cel mai mare din lume". El are 16 m în diametru, iar arătătoarele au o lungime de 8,5 respectiv 6,5 m. Este instalat în grădina botanică din Santo Domingo și „cîntă" 4 melodii diferite.

● **Cel mai mare ceas astronomic din lume** se află montat în turnul catedralei din orașul Messina (Italia). Un număr de 60 de dispozitive automate reglează apariția, dispariția și deplasarea diferitelor figurine care întruchipează zilele săptămînii, orele de zi și de noapte, anotimpurile, fazele lunii și tabloul boltei cerești.

● **Jan Masek din Ostrava (R. S. Cehoslovacă)** a construit, folosind nu mai puțin de 2500 de piese, un ceas astronomic, unic în felul său, la care a lucrat timp de 11 ani, între 1924—1935. Ceasul, care cîntărește 8 kg și are înălțimea de 2,25 m indică — pe lîngă ora exactă — mișcarea planetelor și a unor constelații, poziția răsăritului și apusului Soarelui.

● **Cel mai complicat ceasornic din lume** se află la Muzeul de orologerie din orașul Besançon (Franța). Mașinăria lui acționează 27 de arătătoare dintre care 16 indică diferitele perioade de timp din lume, lungimea zilelor și a nopților, ziua respectivă din săptămînă, anotimpul, răsăritul și apusul Soarelui și Lunii, mișcarea Soarelui și a planetelor, fluxurile și refluxurile. Montura ceasului este din aur masiv, valoarea sa fiind estimată în 1904, la peste 25000 franci aur !

Culese de MIHAI BURDUJA

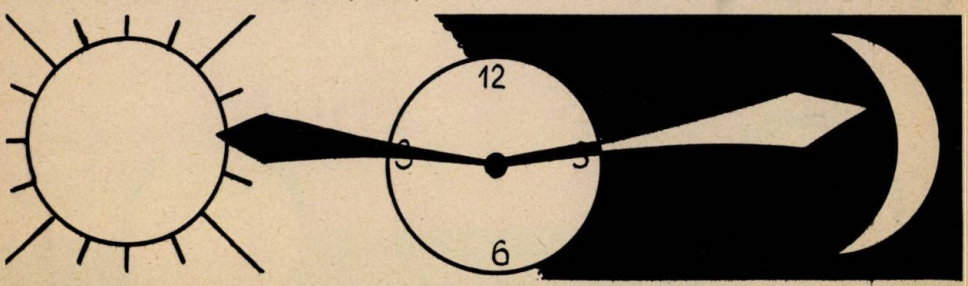

INVITAȚII LA EXCURSIE

În orice anotimp, vizați OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM pentru excursii la țară și în străinătate.

- Bogat program turistic pe diverse itinerare pentru turiști, în grup sau individual.
- Vizitarea celor mai interesante obiective turistice.
- Transport confortabil cu autocare moderne.
- Servicii de cazare, masă și ghid de bună calitate.

PUBLITURISM

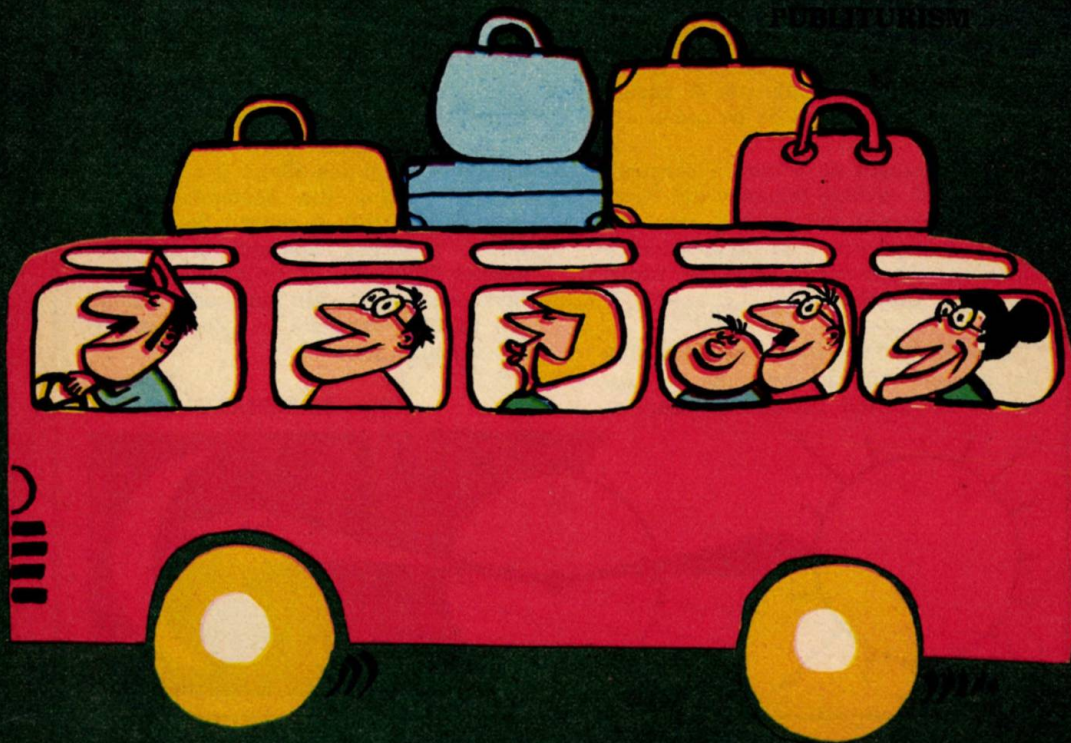

UMOR STRĂIN

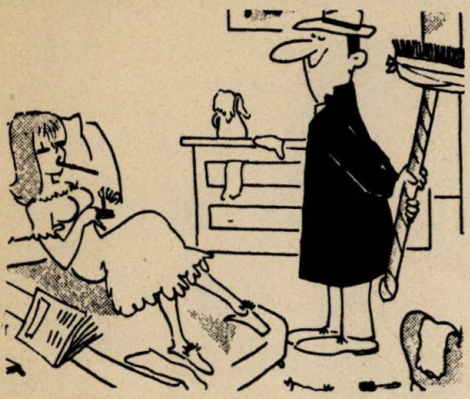

— *Scumpul meu! Te-ai gîndit ce să-mi cumperi cu ocazia aniversării căsătoriei noastre ?...*

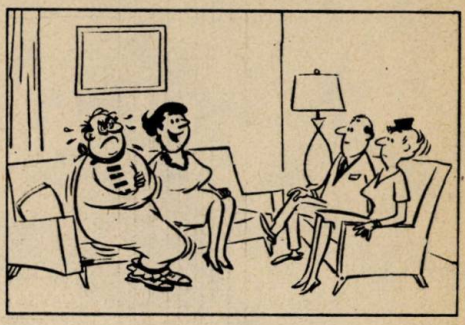

— *Soţul meu s-a decis să nu mai fumeze..*

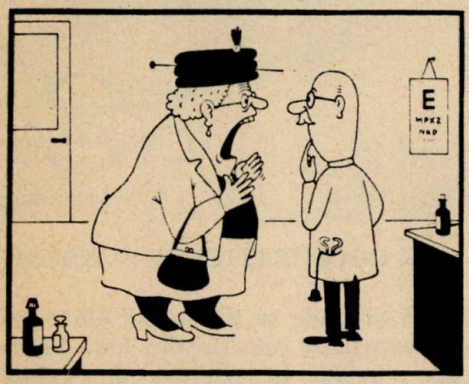

— *Doctore! Precis că lucrurile nu merg cum trebuie. De cîteva zile mă simt bine !...*

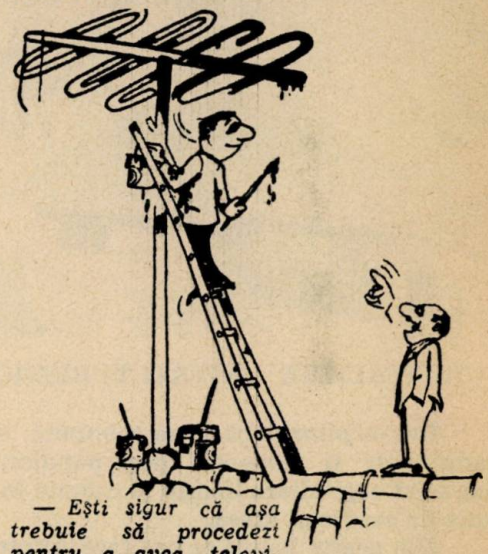

— *Eşti sigur că aşa trebuie să procedezi pentru a avea televiziune în culori ?*

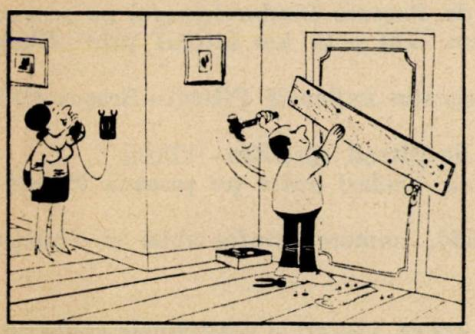

— *Da, desigur, mamă ! Te aşteptăm cu multă plăcere...*

— *Cu viitoarea cursă. Liftul este complet...*

OSPITALIERE UNITĂȚI TURISTICE ALE COOPERAȚIEI DE CONSUM

Într-o pitorească zonă montană, colinară și unde se păstrează obiceiurile tradiționale și frumosul port popular, cooperația de consum din jud. Argeș a amenajat ospitaliere hanuri și cabane în care turiștii beneficiază de condiții bune de cazare și masă.

Din aceste locuri se pot face excursii plăcute la Cheile și Peștera Dîmbovicioara, în munții Iezer, Păpușa și Piatra Craiului.

Vă recomandăm :

— Cabana „Brusturet". La 5 km. de Peștera Dîmbovicioarei pe șoseaua națională Pitești—Brașov (D.N. 73, km. 79) + 10 km lateral prin Cheile Dîmbovicioarei.

— Hanul „Dealul Sasului" — pe șoseaua națională Pitești—Brașov (D.N. 73, km. 90)

— Hanul „Valea Ursului" la 14 km de Pitești spre Rm. Vîlcea.

— Hanul „Rucăr" — în localitatea cu același nume pe șoseaua Pitești—Brașov.

Unitățile dispun de încălzire centrală, camere confortabile și funcționează în tot timpul anului.

Turiști, în drumul dv. prin județul Argeș, vizitați și magazinele cooperativelor de consum din localitățile Stîlpeni și Rucăr. Veți găsi un bogat sortiment de articole de îmbrăcăminte, textile, încălțăminte, aparate electrocasnice, electrotehnice sau de uz gospodăresc.

MODA ŞI PROGNOZA

În sanctuarele modei se gîndeşte, se creează, se confruntă idei. Dacă termenul de „gînditor" nu mai pare exagerat pentru creatorul de modă care are nevoie, astăzi, nu numai de talent şi imaginaţie ci şi de o cunoaştere foarte la obiect a problemelor economice şi a opiniilor publicului, în schimb, cel de specialist în prognoze, fie ele şi vestimentare, este încă contestat. Deşi, dacă ne gîndim bine, creatorul de modă „face prognoză" de două ori pe an şi lansează culori, linii, accesorii potrivite pentru moda feminină sau masculină a anilor următori. Iar dacă vrem să recunoaştem „sine ira et studio" că prognozele modei ne influenţează, ba chiar uneori ne impun — şi noi nici nu crîcnim — idei pe care ni le însuşim cu plăcere sau doar cu un oftat, cu entuziasm sau doar cu condescendenţă, atunci puterea de prevedere a stilistului are dreptul la stimă dacă nu cumva şi la admiraţie. Supusă unui mare număr de factori, de la cei economici şi pînă la armonia între îmbrăcăminte şi habitatul modern, gîndirea în modă îmbină rigori pe care le atribuim ştiinţei cu izbucniri ale imaginaţiei artistice. Cînd prevederea se confruntă, pe parcursul unui an, cu realităţile ce s-au impus, apare mai evidentă prezenţa sau absenţa lucidităţii în propunerea ideilor, potrivite sau nu vieţii, adoptate sau respinse de public.

Este prematur — şi vrem să fim prudenţi — să vorbim în amănunt despre prognoza vestimentară a anului 1977. Deşi, tendinţele s-au făcut simţite încă din a doua jumătate a anului 1976, cînd manechine cu pas săltat şi unduioase mişcări ale trupurilor, vai, tot atît de suple precum le cerea moda şi pînă acum, ne-au demonstrat cu infinită feminitate că linia dreaptă îşi reia prerogativele „rănite" de involtele rochii cu care abia reuşisem să ne obişnuim. E o linie dreaptă ce adoră rochiile sport dar strecoară subtil, în colecţii, alături de fustele îndrăzneţ despicate într-o parte, pe cele în clini sau plisate, rochii largi, chiar uşor încreţite în talie, ceea ce îi îndreptăţeşte pe unii cronicari să vorbească despre o „linie aproape dreaptă" care pare a fi mai aproape de adevărata modă a anului 1977. Lungimea rochiilor, fustelor, mantourilor se vrea tradiţională (chiar dacă această tradiţie s-a înscăunat doar de doi-trei ani şi cine ştie dacă nu se va plictisi pînă la primăvară!) iar ţesăturile mătăsurilor, pînzelor, stofelor vădesc predilecţie pentru un aspect natural, tuşeu suplu, moale, sînt uni, sau fals uni, uneori în detrimentul imprimeurilor. Asta nu înseamnă că imprimeurile au abdicat. Nu, sînt doar, într-un anumit fel, vioara a doua. Jersey, stofe foarte moi, catifea simplă sau în dungi, tweed fin, uneori cu ochiuri colorate groase, foarte vizibile, satin, gabardină, flanel, taftă, crêpe-satin, mătase naturală. Culorile se menţin la cele naturale: maron, ocru, castaniu, bej. Încercînd să împace gusturile „discrete" cu cele puţin mai „îndrăzneţe", tonurile se structurează abil, în trei game cromatice. Una acoperă paleta tonurilor mai sobre dar nu sumbre: verde-bronz, bleumarin intens, maron închis. A doua se opreşte la tonuri stinse, foarte dulci: bej, chiar foarte deschis, gri-bej, castaniu. Ultima se plimbă cu oarecare ostentaţie prin gama de grenat, galben tare, verde (mentă), bleu intens. Aţi observat, probabil, că lipsesc negrul şi albul. Doar pentru scurtă vreme, nu aveţi grijă! Cît despre mov şi portocaliu, ei bine, cele care iubim aceste culori să avem puţintică răbdare... Prognozele mai au şi riscuri.

Linia aproape dreaptă dar foarte confortabilă a atins cu bagheta sa magică rochiile, fustele, mantourile, jachetele, vestele. Nasturii şi-au micşorat numărul, gulerele au dispărut în mare parte şi uneori sînt înalte, jachetele, vestele se anunţă cînd lungi, cînd scurte, marcate sau nu de cordoane în talie. Iar talia, acest detaliu al liniei modei, cu nimic mai prejos decît lungimea, saltă adesea, de la locul ei natural, uneori urcînd, alteori coborînd. Fustele drepte, precum şi cele — mai puţine — plisate sau cele pantalon se menţin. Pantalonul este mai puţin larg. Pentru ocazii însă, pantalonii împrumută din eleganţa şi farmecul oriental, devenind foarte lejeri, supli, largi. Rochiile au o mare varietate de stiluri care jonglează între unul elegant, rafinat şi altul amuzant, folcloric. Uneori au mîneci, alteori nu, sînt foarte drepte, pe corp, sau drepte şi foarte largi.

Nu i-am uitat nici pe bărbaţi. Să amintim că deşi stilul costumelor rămîne clasic, diversitatea şi fantezia accesoriilor dă acestora o varietate demnă de invidiat.

Nu ne întrebaţi cîte şanse de a se adeveri are prognoza specialiştilor. Moda are nevoie de schimbare aşa cum noi avem nevoie de aer. Acordaţi-i deci îngăduinţă pentru dorinţa ei fierbinte de mişcare, de transformare continuă...

L. MARINA

In următoarele pagini vă prezentăm cîteva dintre modelele recomandate de specialişti.

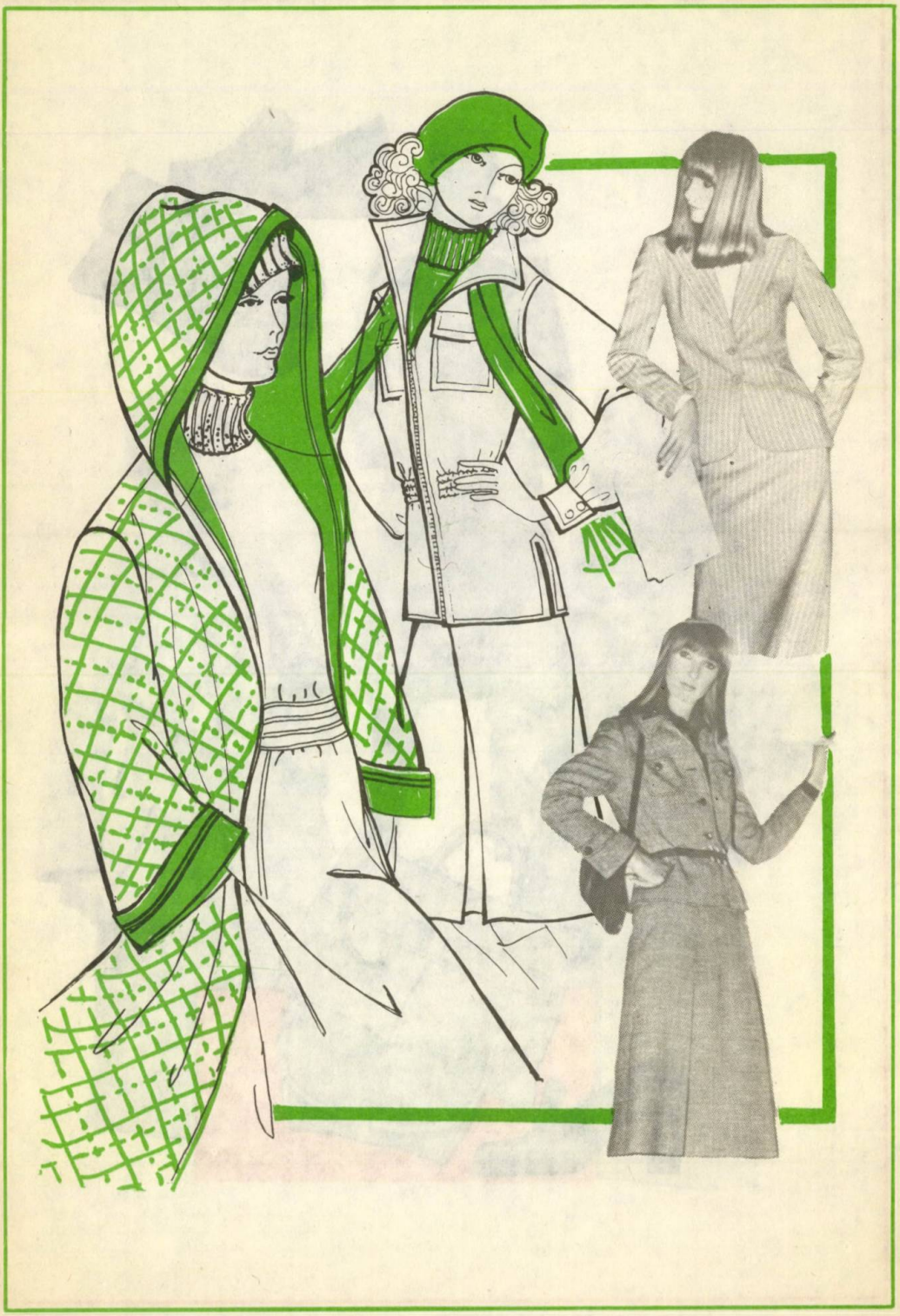

Desene : TANŢI PFENNINGS

O îndeletnicire plăcută

TRICOTAJUL

CÎTEVA RECOMANDĂRI

JACHETA CROŞETATĂ

Atît la mare cît şi la munte avem nevoie de o jachetă mai groasă. Croşetatul ei poate fi şi o îndeletnicire foarte plăcută pentru zilele de vacanţă.

MODELUL : Se croşetează un lanţ de bază. **Rîndul 1** : în al patrulea ochi al lanţului se croşetează 2 picioruşe mari, 1 ochi şi 1 picioruş, x se sare peste 2 ochiuri lanţ, iar în următorul ochi de lanţ se lucrează 2 picioruşe mari, 1 lanţ şi 1 picioruş mic x. De la x la x se repetă, terminînd rîndul cu 1 picioruş mare în ultimul ochi de lanţ. Se lucrează 2 ochiuri lanţ pentru întoarcere. **Rîndul** 2 : x. Se lucrează 2 picioruşe mari, 1 ochi lanţ şi 1 picioruş mic sub lanţul grupului rîndului precedent (între 2 picioruşe mari şi 1 picioruş mic) x, repetîndu-se de la x la x şi se termină cu 1 picioruş mare sub lanţul de întoarcere din rîndul anterior ; se lucrează 2 ochiuri lanţ pentru întoarcere. Rîndul 2 se repetă continuu.

ŞALUL

Şalul pe care-l vedeţi în fotografie are o lăţime de 55 cm şi o lungime de aproximativ 160 cm. fără a socoti şi franjurile. Poate fi lucrat din fir PNA sau garofiţă cu o croşetă de lînă nr. 3 1/2.

MODELUL : Rîndul de bază : *Lanţ 8 ochiuri × 1 picioruş înapoi în al 5-lea ochi, lanţ 10 ochiuri, de la × se repetă de 16 ori, se termină rîndul cu un picioruş în al 5-lea ochi de lanţ şi lanţ 4 ochiuri.*

Rîndul 1 : *1 picioruş în al 2-lea ochi lanţ, 2 ochiuri lanţ — 1 picioruş în următorul arculeţ de lanţ iar ochiul realizat se trage aproximativ 2 cm în sus ; în acelaşi arculeţ se lucrează un picioruş mic iar ochiul se trage la aceeaşi înălţime ; se repetă încă de 4 ori, după care se croşetează un ochi prin cele 6 ochiuri, formîndu-se un picioruş ; lanţ 5 ochiuri, se repetă de 16 ori, se termină rîndul cu lanţ 2 ochiuri şi 1 picioruş în ultimul ochi de lanţ.*

Rîndul 2 : *Întors cu lanţ 5 ochiuri × cîte 1 picioruş în arculeţul 1—3 al motivului următor, lanţ 3 ochiuri cîte 1 picioruş în picioruşul 4—6, repetate de la ×, terminat rîndul cu picioruş triplu în ultimul ochi de lanţ.*

Rîndul 3 : *Întors cu lanţ 1 ochi, 1 picioruş în picioruşul triplu, lanţ 2 ochiuri, × 1 motiv în arculeţul motivului următor, lanţ 5 ochiuri de la x repetat, întors 2 lanţ şi 1 picioruş în arculeţul de întoarcere.*

Rîndul 4 : *Ca rîndul 2. Rîndurile 3 şi 4 se repetă continuu. Se lucrează pînă la lungimea dorită. Franjurile au o lungime de 22 cm.*

SET

Un set foarte tineresc şi modern care poate fi lucrat dintr-o lînă mai groasă şi cu garnituri din culori de contrast. Mînecile largi sînt plăcute şi confortabile la purtat.

PARDESIU

Acest pardesiu croşetat din lînă mai groasă este de mare efect şi simplu de realizat. Lucrătura de bază : picioruşe între care se lucrează cîte 1 lanţ. Se lucrează în trei culori, cîte 4 rînduri din fiecare culoare. După ce am terminat de croşetat pardesiul după tiparul alcătuit pe măsura noastră, trecem prin găurelele croşetate, pe vertical, fire de lînă, din fiecare culoare cîte trei fire. Prin această tehnică croşetat-ţesut, tricotajul devine rezistent şi nu se întinde. Aceeaşi tehnică poate fi folosită şi pentru confecţionarea unor pleduri, huse pentru maşini şi multe altele.

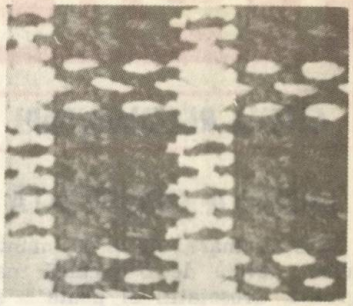

IIE

Să încercăm să tricotăm atît de mult îndrăgitele şi modernele ii cu modele stilizate...

Lucrată cu punct numai pe faţă, această iie are un model care se realizează astfel :

Rîndul 1 — 4 ochiuri pe faţă, ridicîndu-se următorul ochi nelucrat ; repetăm;

Rîndul 2 — Cele 4 ochiuri lucrate pe faţă se tricotează acum pe dos, ridicîndu-se şi în acest rînd ochiul nelucrat ; repetăm ;

Rîndul 3 — Se repetă rîndul I, mutînd ochiul ;

Rîndul 4 — Se lucrează la fel ca rîndul 2.

JACHETĂ

Interesant la această jachetă este punctul tricotului După ce se lucrează bentiţa în punct leneş, se continuă cu ochiuri numai pe faţă, iar din talie în sus, elastic — 3 ochiuri pe faţă şi 2 ochiuri pe dos. Este încheiată numai în trei nasturi, ceea ce-i dă o notă mai deosebită. Din aceeaşi lînă, o căciulă care se poartă trasă bine pe frunte.

PENTRU CEI MICI

O rochiţă şi o fustiţă lucrate din resturi de lînă de diferite culori cu croşeta, în picioruşe mici sau picioruşe mari.

SET DE VARĂ

Dacă din jacheta subţire de vară (stînga) ne-a mai rămas un rest de lînă putem să lucrăm un corsaj pentru zilele foarte călduroase la mare sau la munte.

Corsajul se lucrează în punct de elastic, 2 ochiuri pe faţă, 2 ochiuri pe dos — două bucăţi egale, pentru faţă şi spate, cît de lungi le dorim. Două breteluţe lucrate separat se prind de cele două bucăţi cusute bineînţeles în părţi.

BLUZĂ CROŞETATĂ

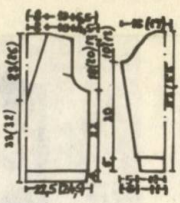

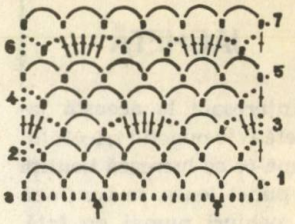

• *1 ochi lanț*
ı *1 picioruș*
∩ *1 arc din 5 lanțuri*
\+ *1 picioruș mare*

Putem completa îmbrăcămintea destinată orelor de după amiază cu această bluză croșetată care se lucrează foarte repede.

PULOVERE PENTRU EA ŞI EL...

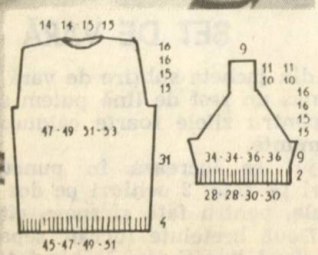

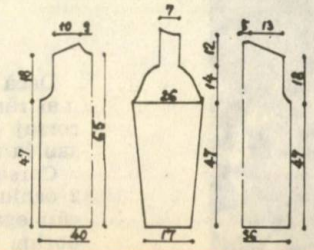

Pentru „ea" *vă prezentăm tiparul corespunzător măsurilor : 42, 44, 46, 48.*

Pentru „el" *tiparul corespunzător măsurii 48.*

„BIJUTERII" DE... LÎNĂ

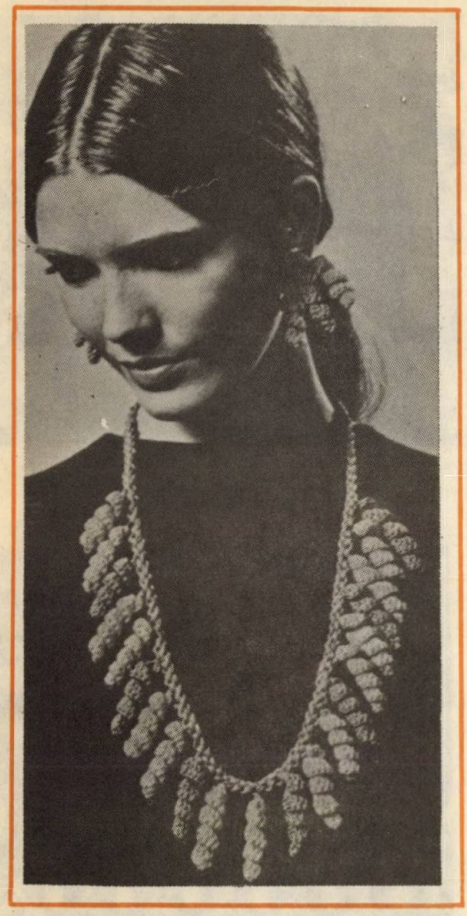

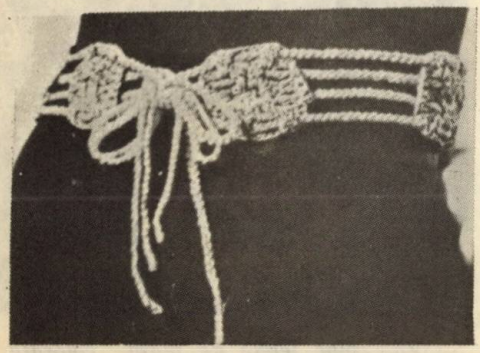

Inspirați de ciucurii de la perdeaua bunicii am încercat să lucrăm cîteva „bijuterii" din resturi colorate de lînă, care le stau atît de bine tinerelor femei.

VARIAȚIUNI MODERNE PE TEMA DUNGILOR

Din resturi — două sau mai multe culori de contrast — putem realiza această **jachetă scurtă,** la care vom asorta puloverele într-una din culorile jachetei.

Foarte practice în toate împrejurările sînt **v e s t e l e.** De remarcat că această vestă nu este încheiată în părți ci doar legată. Este ușor de lucrat datorită simplității tiparului : se lucrează o bucată dreaptă, fără scăzătură la răscroiala mînecii, marcîndu-se doar decolteul în formă de V.

Pentru femeile cu siluete mai pline am ales un model de pulover cu dungile pe verticală.

VARIAŢIUNI... VARIAŢIUNI...

O combinaţie de dungi orizontale (platca) cu dungi verticale. Mîneca este chimono.

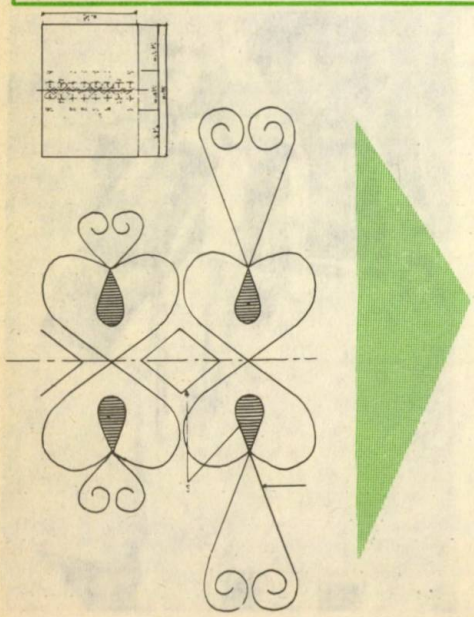

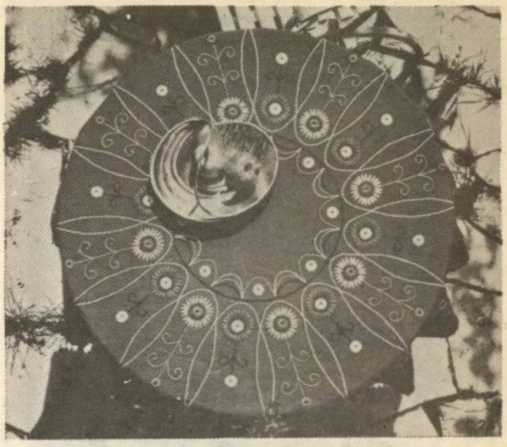

FEŢE DE MASĂ

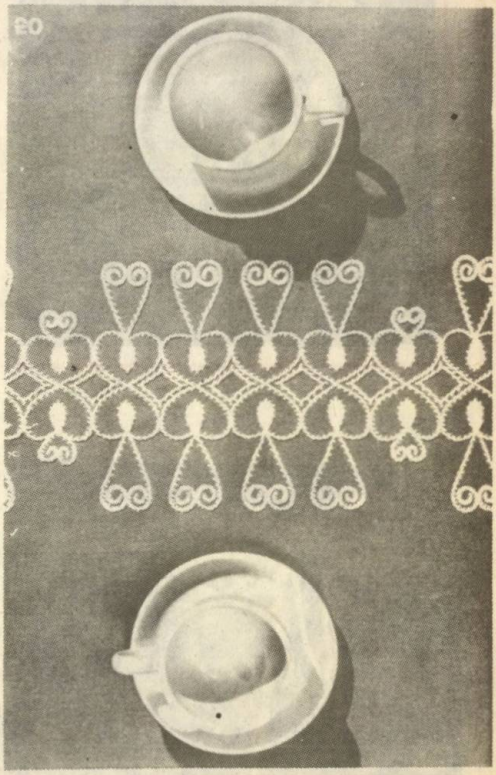

Vă plac feţele de masă colorate, brodate în culori vii cu muliné, bumbăcel sau lînă? Iată două surse de inspiraţie pentru dv.

ENIGMELE CELEI MAI ÎNDEPĂRTATE ANTICHITĂȚI

• Urme lăsate de un bolid cosmic pe Pămînt • Data întîlnirii lui cu Terra : anul 11652 î.e.n. • Un fier ținut de om în mînă acum 30 milioane ani • Care era constelația Soarelui cu două milenii în urmă ? • Egiptenii știau că Pămîntul e o sferă ce se rotește în spațiu • Copernic s-a inspirat de la autorii antici • Pe hărțile străvechi figurau și America și Antarctica • Elementele galvanice printre ruinele cetății Seleucia? • O carte sanscrită descrie vaccinarea contra variolei • Tehnica modernă nedumerită în fața Pagodei Negre • Totuși, cînd a fost descoperit praful de pușcă ? • Mitologia hindusă și o misterioasă, cumplită armă • Cuchulainn, eroul legendelor celte într-un duel aerian • Acea corabie fără rame și fără pînze descrisă de Herodot

De cînd există homo sapiens ? A fost și înaintea erei noastre o civilizație foarte evoluată ? Sînt cîteva întrebări între multe altele pe care și le-a pus scriitorul și savantul Alexandr Garbovski într-o carte plină de ipoteze științifice, din care am extras cîteva.

CU TOATĂ DIVERSITATEA LOR, multe legende și mituri ale diferitelor popoare au puncte comune. Ca de pildă cele ce istorisesc despre un cataclism a cărei victimă ar fi fost Terra ; amintim că asemenea catastrofă, care ar fi distrus aproape toată omenirea, e citată și de textele sanscrite și în papirusurile egiptene. O regăsim de asemenea în legendele din insulele Pacificului, din cele două Americi și din Africa. În toate e vorba de uragane, cutremure de pămînt și erupții vulcanice care însoțeau potopul. Printre informațiile ajunse pînă la noi despre potop se menționează și corpurile cerești, care atunci ar fi lovit zdravăn Pămîntul. Mai sînt oare pe Terra mărturii ce confirmă căderea corpurilor cosmice ? Desigur, și încă destul de numeroase. Există zeci de urme ale ciocnirii planetei noastre cu corpuri venite din Cosmos. Cea mai mare dintre ele se află în Africa Centrală. Și anume o gigantică groapă, cu un diametru de 40 km, mult timp considerată crater de vulcan stins. Cercetările mai aprofundate au arătat că e urma lăsată de un enorm bolid, venit din spațiul extraterestru. Se pare că acest bolid ar fi explodat în apropierea Pămîntului cu o forță de peste 20 de ori mai puternică decît bombele de astăzi.

Se poate situa acest cataclism în timp ? Calendarul lunar și solar indian indică anul 11 652 înaintea erei noastre. Ca de altfel și calendarele civilizațiilor Maya, cel solar egiptean și cel lunar asirian, care dau aproximativ aceeași dată.

Să fie, oare, o dată întîmplătoare ? Tinerii matematicieni și ciberneticieni din Novosibirsk au calculat că spre anul 11 600 î.e.n. populația Terrei s-a redus catastrofic. Care putea fi rațiunea ? Datele biologice, climatologice și arheologice confirmă și ele această ipoteză. S-a produs, evident, un cataclism și probabil nu numai unul.

CU CÎT AFLĂM MAI MULTE despre trecutul nostru, cu atît mai îndepărtat apare momentul apariției rațiunii pe Pămînt. În secolul XVI, spaniolii au descoperit în minele de argint din Peru un cui de fier lung de 18 cm. Nimic mai banal

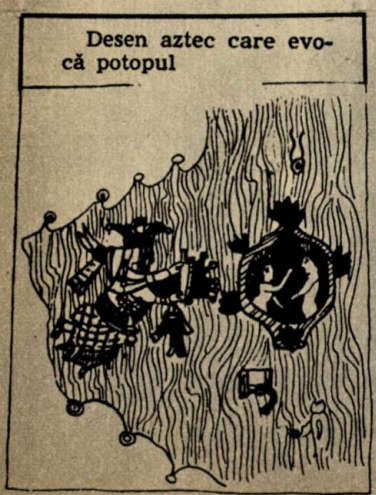

Desen aztec care evocă potopul

dacă acest cui nu s-ar fi aflat solid înțepenit, de parcă ar fi fost cimentat, într-o bucată de stîncă, ceea ce spune mult despre mileniile pe care le-a petrecut în măruntaiele pămîntului. Există unele informații despre asemenea descoperiri. Astfel, în Australia s-a descoperit într-un strat de cărbune un meteorit de fier care purta urmele muncii omenești. El a fost găsit în straturi terțiare, ceea ce înseamnă că homo sapiens ar fi trebuit să-l țină în mîini acum 30 milioane de ani.

În timpul construcției unei centrale electrice din U.R.S.S. s-au descoperit ouă de brontozaur din era secundară. Interesant e că aceste ouă care au stat timp de 70 milioane de ani în pămînt sînt decorate cu triunghiuri de o formă perfectă. Aceste descoperiri împing existența lui homo sapiens mult mai departe în trecut, decît ne imaginam pînă acum.

Dezvăluirile ultimelor decenii vin să sprijine ideea existenței omenirii din timpuri imemoriale. Expediția arheologică internațională din 1969 (Etiopia de sud) a făcut o descoperire care ne permite să stabilim data apariției omului : acum 4 milioane de ani. Perioada preistoriei omenirii e astfel de două ori mai lungă. De aici decurge și eventualitatea existenței pe Terra a unor civilizații anterioare, complet necunoscute pînă în prezent, care cîștigă astfel încă un argument. Unele fapte privind întîiile civilizații cunoscute de noi, presupun cunoștințe importante acumulate de oameni din cea mai îndepărtată antichitate.

MAGII SUMERIENI aveau cunoștințe astronomice extraordinare. Ei cunoșteau timpul revoluției Lunii cu o aproximare de 0,4 secunde. Anul dura, după cunoștințele lor, 365 de zile, 6 ore și 11 minute, deci cu o diferență de abia 3 minute în raport cu ceea ce știm noi astăzi.

Rădăcinile acestor cunoștințe pornesc dintr-un trecut insondabil. Pe una din tăblițele din Sumer sînt reprezentate lîngă Lună două stele : Alfa și Beta din constelația Gemenilor. Poziția respectivă permite să se tragă concluzia că ele făceau parte dintr-o hartă cerească, de acum 6 000 de ani. În zilele noastre, cînd e echinox de primăvară, Soarele se află în constelația Peștilor. Acum 2 000 de ani el era în altă constelație, iar în epoca sumeriană în cea a Gemenilor. Ciclul revoluției bolții cerești este egal cu 25 920 de ani. Putem descoperi această cifră în unele texte sumeriene.

După Diogene, egiptenii au notat 373 eclipse de Soare și 832 de Lună. Ceea ce înseamnă că observațiile au fost făcute timp de cel puțin 10 000 de ani. Unii specialiști în istoria astronomiei consideră că primele observații au început acum 15 000 î.e.n. Sînt date ce ne fac să credem că de fapt au început și mai înainte.

La 17 februarie 1600, Giordano Bruno a fost ars de Inchiziție fiindcă a îndrăznit să afirme în-

Viziune a potopului provenind din Babilon

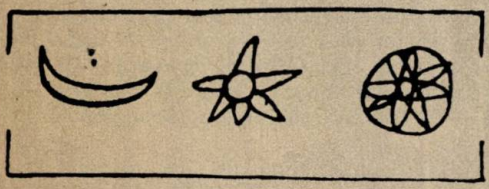

Pe o tăbliță de argilă din Sumer, alături de Lună sînt două stele: Alfa și Beta din constelația Gemenilor. Așa arăta cerul acum 6 000 de ani.

Această hartă medievală e copia unei hărți mult mai vechi: se disting aici contururile celor două Americi, reprezentate mai înainte de descoperirea ei „oficială".

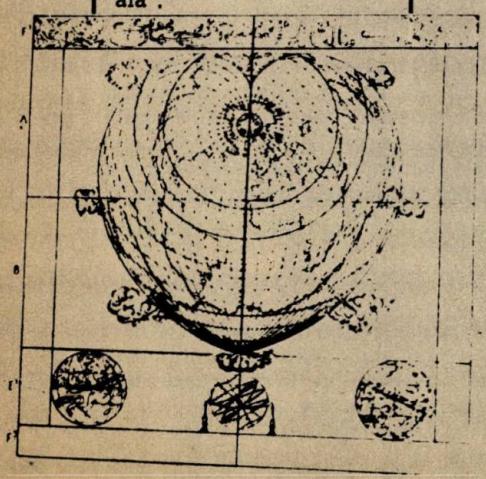

finitul Universului și pluralitatea lumilor locuite, printre care cea de pe Terra noastră. Or, cu mii de ani înaintea lui aceeași idee a fost afirmată în textele descifrate pe piramide, sau în vechile cărți din India și Tibet. Vishnu — Purane, străvechea carte sanscrită, arată că fără îndoială Terra nu e decît una din miile de milioane de lumi asemănătoare care alcătuiesc Universul.

O ALTĂ SERIE DE FAPTE dovedesc noțiunea pe cît de veche pe atît de inexplicabilă privind forma planetei noastre. Egiptenii, de exemplu, știau că Pămîntul e o sferă ce se învîrtește în spațiu. Astfel, zeița Soarelui spune: „Pămîntul e rotund ca o minge" (papirusul demotic de la Leyda). Egiptenii știau de asemenea că Pămîntul se mișcă ascultînd de aceleași legi ca și celelalte planete: Jupiter, Saturn, Marte, Mercur, Venus. Cît despre Soare, pe care știința europeană îl considera cu secole mai tîrziu un astru imobil, scrierile Egiptului antic afirmau că el se deplasează în spațiu ca „o bășică mișcătoare în măruntaiele zeiței Nu".

Să nu ne mirăm atunci că unele descoperiri ale astronomiei europene s-au făcut nu consultînd cerul, ci... manuscrisele vechi. Astfel, Copernic, considerat autorul teoriei mișcării Pămîntului în jurul Soarelui, afirmă în prefața sa că a împrumutat această teorie de la autorii din antichitate.

Aceștia din urmă aveau și cunoștințe geografice care le depășeau mult mijloacele. Hărți din Evul Mediu ne prezintă cu destulă precizie contururi ale unor pămînturi descoperite mult mai tîrziu. Autorii acestor hărți afirmă că și-au luat datele din mapamonduri și mai vechi, aparținînd bibliotecii din Alexandria, sau din hărți provenind tocmai din epoca lui Alexandru Macedon. N-a fost regăsită, de altfel, menționarea Americii în manuscrise care-l precedau cu numeroase secole pe Cristofor Columb? Există o hartă a Antarcticii făcută în 1532 de către Orontius Fineus. Două circumstanțe privind această hartă contrazic explicațiile în general admise.

Prima: contururile continentului antarctic, pe harta lui Fineus reproduc foarte asemănător contururile Antarcticii actuale. Fapt destul de curios, căci primele navigații către țărmurile acestui continent nu datează decît din secolul XIX.

A doua: pe harta la care ne referim se văd fluvii ce se varsă în fiorduri adînci. Or, astăzi nu există în Antarctica nici fluvii, nici fiorduri: pe locurile unde se găsesc pe hartă fluvii sînt acum ghețari uriași care coboară spre ocean. Iată ce face să se presupună că originalul hărții datează dintr-o epocă foarte îndepărtată. Cînd puteau fi aici fluvii? Acum cel puțin 6 000 de ani, cînd pavăza de gheață a acoperit complet Antarctica.

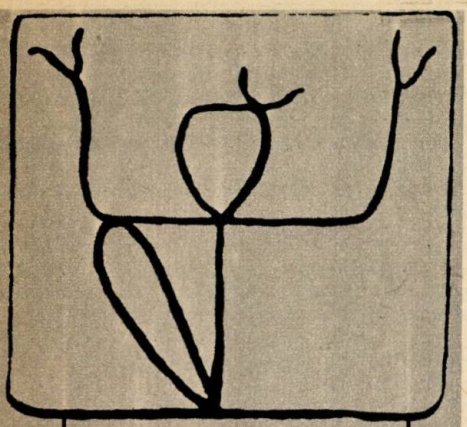

Hieroglif egiptean reprezentînd noțiunea de milion

Pe această hartă antică a Mării Egee figurează numeroase insule inexistente astăzi.

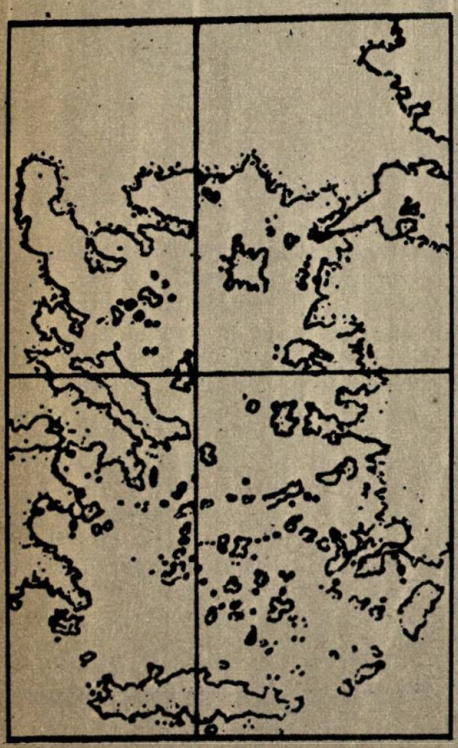

PRINTRE CUNOȘTINȚELE UMANE ce provin dintr-un trecut extrem de îndepărtat trebuie menționată, fără îndoială, matematica. Noțiunea de „milion" a fost adoptată de matematicienii europeni abia în secolul XIX ; ea era însă de mult cunoscută de egipteni, care aveau chiar un semn special pentru a o nota.

Simbolul „pi" a cărui descoperire e atribuită savantului olandez din secolul XVII, Ludolph von Ceulen, reprezintă raportul constant dintre perimetrul cercului și diametrul său. Or, la Muzeul de artă Pușkin din Moscova se află un papirus care dovedește că egiptenii cunoșteau de mult timp simbolul „pi"

CUM SE EXPLICĂ particularitățile atît de curioase ale erei de bronz din Europa ? Bronzul e un aliaj de aramă și cositor : cert, folosirea aramei și separat a cositorului au precedat fabricarea aliajului. Dar Europa n-a cunoscut o epocă de aramă, iar obiectele de aramă dinaintea epocii de bronz sînt extrem de rare. În schimb articolele de bronz apar în Europa — spontan — și răspîndirea lor e aproape generală.

Nu se explică de asemenea de ce primele obiecte de bronz demonstrau de la bun început o măestrie fără pereche a creatorilor. Altfel zis, nu avem nici un indiciu despre perfecționarea în arta bronzului. Ea a apărut dintr-o dată, la un nivel foarte ridicat și fără nici o etapă preliminară. Se poate presupune că fabricarea bronzului se făcea grație cunoștințelor răspîndite în timp și că secole de-a rîndul fusese monopolul unui grup foarte restrîns de inițiați. Să nu uităm că producerea și prelucrarea metalelor în Europa făcea parte din științele ezoterice, la fel ca magia.

Pînă de curînd se considera ca început al erei electricității data de 1786, dată la care Luigi Galvani și-a realizat celebrele sale experiențe. Dar unele fapte fac să se nască îndoiala în privința acestei date. Cînd s-au făcut săpături pe țărmurile Tigrului, printre ruinele cetății antice Seleucia s-au descoperit recipiente de argilă smălțuită, înalte de circa 10 cm., avînd înăuntru tije de fier și cilindri de aramă, roși de un acid. Natural, s-a pus întrebarea : nu cumva sînt elementele galvanice ? În tot cazul cînd aceste elemente au fost restaurate, au început imediat să producă curent electric.

VACCINAREA ÎMPOTRIVA VARIOLEI a fost descoperită în Europa la granița dintre secolul XVIII și XIX, dar ea era deja cunoscută în antichitate. Iată cum e descrisă vaccinarea variolei în cartea sanscrită Saktaya Grantham : „Luați pe vîrful unui cuțit conținutul unei pustule și introduceți-o în brațul pacientului, ca să se amestece cu sîngele. Pacientul va face febră dar îi va trece fără urmări grave și apoi nu va mai avea de ce să se teamă".